

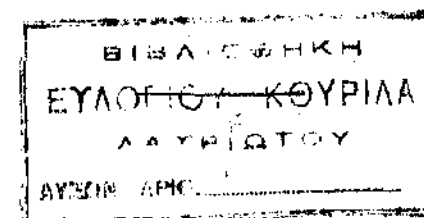
ΕΣΤΙΑ

ΤΟΜΟΣ ΟΓΔΩΟΣ

1879

[ΙΟΥΛΙΟΣ—ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ]

ΤΙΜΑΤΑΙ ΦΡ. 8.—ΔΕΔΕΜ. ΦΡ. 8.

ΑΘΗΝΗΣΙ

Εργασίον της 'Εστίας: 'Οδός Σταδίου, 6.

1879

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος "Ογδός

Συνδρομή ἑτησίαν: Ἐν Ἑλλάδι ρρ. 10, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ρρ. 20.—Αἱ συνδρομαὶ ἔρχονται ἀπὸ
1 ἰανουαρίου ἐκαστοῦ ἔτους καὶ εἰς ἐτήσιαι—Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως: Ὁδὸς Σταδίου, 6.

22 Ἰουλίου 1870

ΣΦΡΑΓΙΣ ΤΟΥ
Δικαστηρίου τοῦ τμήματος τῶν Νορβίων Κυκλάδων
ἐπὶ Ἐπαναστάσεως

[Ἐκ τῆς Συλλογῆς Παύλου Λάμπρου].

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΕΚ ΒΕΡΟΛΙΝΟΥ¹

Γ'

Φίλιπτε

Σοὶ εἶπον, νομίζω, ὅτι ἡ πόλις τοῦ Βερολίνου, ἀναλόγως τῆς αὐξήσεως τῆς τύχης καὶ περιουσίας τῆς Πρωσίας, πύξησε καὶ αὐτή. Ἐγένετο δὲ κατὰ τοσαύτας διαστάσεις ἢ αὐξήσεις, ὥστε ὅτε κατὰ τὴν πρώτην τοῦ ἔτους 1878 ὁ Αὐτοκράτωρ ἐδέχετο τοὺς ἐν τέλει, παρουσιασθεὶς καὶ ὁ δῆμαρχος τῆς πρωτευούσης, ὁ νῦν ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν, μετὰ τῶν συγχαρητηρίων εὐχῶν του τῷ ἔφερε καὶ τὴν εὐάρεστον ἀγγελίαν, ὅτι ὁ πληθυσμὸς τῆς πόλεως εἶχεν ὑπερβῆ τὸ ἐκατομύριον. «Ἀξιόλογος εἶναι ἡ ποσότης, ἀπεκρίθη μειδιῶν ὁ Αὐτοκράτωρ· ἀλλ' ἡ ποιότης; . . . » Βίς τὴν ἐρώτησιν δὲ ταύτην ἀπήντησαν ἐντὸς τοῦ ἔτους δύο βδελυραὶ βασιλοκτονίας ἀπόπειραι.

Ἡ δ' ἐπέκτασις ἐγένετο κατὰ πάσας μὲν τὰς διευθύνσεις, πρὸ πάντων δὲ πρὸς μεσημβρίαν, πρὸς ἣν τὸ Βερολίνον δύο ἐξέτεινε μακροὺς βραχίονας, μέχρις οὗ δι' ἀμφοτέρων συνέλαβεν ἑτέραν πόλιν, τὴν Σαρλοττεμβούργην, καὶ ἐντὸς τῆς βαθείας ἀγκύλης τῶν ἐπέκλεισεν ἀπέραντον παράδεισον, τὸν καλούμενον *Θηρίων ἢ Ζώων κήπον*. Ἐχει δὲ οὗτος ὥρων διαστάσεις, καὶ ἐστὶ τὸ πλεῖστον φυτευτὸς δι' ὃ καὶ ἔτε δ' διάδοχος τοῦ Ὁρόνου ἔλεγε πρὸς τινα τῶν ἡμετέρων ἐνταῦθα, ὅτι ἡ Πρωσία δὲν ἔχει ὄρατα δάση ὡς τὰ τῆς Ἑλλάδος, «λαμπρὰ εἰσὶ τῷ ὄντι τὰ ἡμέτερα, εἶπεν ἐκεῖνος, ἀλλὰ τὰ ἐνταῦθα κινουσαὶ μᾶλλον

1. Ἴδε σελ. 401, 433.

τὸν θαυμασμόν μου, διότι ἐκεῖνα μὲν παρήγαγεν ὁ Θεός, ταῦτα δὲ ἡ ἀνθρωπίνη φιλοπονία. Ἀληθῶς δ' ἐκπλήττομαι ὅτε βλέπω τὴν ἀχανῆ ταύτην ἔκτασιν περιεπομένην καὶ καλλιεργουμένην μετὰ μεζονος ἐπιμελείας ἢ ὅσην σὺ, τῶν ἀνθέων ὁ φίλος, κατέβαλές ποτε εἰς τὴν καλλιέργειαν τοῦ πηχυαίου σου κηπαρίου ὑπὸ τὰ παράθυρά σου. Συνεχέστατα εἰς τοὺς περιπάτους μου ἀπαντῶ ὑπὸ τὰς σκιὰς τῶν δένδρων παρατεταγμένους λόγους οὐχὶ στρατιωτῶν, ἀλλὰ νυμφῶν, αἵτινες, ἀντὶ ὀπλων φέρουσαι σκευὴ κηπουρικά, σκαλεύουσιν, ἀρδαύουσι, θερίζουσι, καθαίρουσιν εἰς πᾶσαν γωνίαν τοῦ κήπου. Ἀλλ' ὅποια νύμφαι! Πόσον ἀπέχουσαι τῶν τῆς Ἰλαράς ἡμετέρας μυθολογίας! Πέρουσιν, εἰς τὴν ἐτησίαν καλλιτεχνικὴν ἔκθεσιν τοῦ Βερολίνου, ὑπῆρχε καὶ εἰκὼν ζωγράφου ὀνομαστοῦ, τὰς ζυθοστραφεῖς ταύτας ὀπαδοὺς τῆς Γερμανῆς ἀμνητρὸς παριστώσα. Καὶ πολλοὶ μὲν ἐθαύμαζον αὐτὴν διὰ τὴν καλλιτεχνικὴν τῆς ἀξίαν· ἀλλ' ἐγὼ ὅστις ταύτην δὲν δύναμαι νὰ ἐκτιμῶμαι, καθ' ὃ μὴ καλλιτέχνης, καὶ παρὰ τῆς τέχνης ἐν ἀπαιτῶ, νὰ μὲ τέρπη, ἐκεῖνη ἤξεύρει πῶς, καὶ νὰ μοι δεικνύη τι εὐαρεστότερον ἀφ' ὅ, τι βλέπω καθ' ἐκάστην καὶ ἀνευ αὐτῆς, ἀπέστρεψα μετ' ἀηδίας τὸ πρόσωπον ἀπὸ τῆς εἰκόνας, διότι μοι παρίστα γραίας ρυπαράς, βακοφόρους καὶ ἀγενεῶς δυσειδεῖς. Καὶ ὁ μὲν συνοδεύων με, ζωγράφος τὸ ἐπάγγελμα, μοι ἐξήγει ὅτι ὑπάρχει καλλιτεχνικὴ σχολή, ἡ πραγματικὴ λεγομένη, διότι προτίθεται νὰ παριστᾷ τὰ ἀντικείμενα πραγματικῶς ὅπως εἰσὶ, καὶ ὅτι τῆς σχολῆς ἐκείνης ἐστὶ καὶ ἡ προκειμένη εἰκὼν ἀξιόλογον προϊόν· ἀλλ' ἐγὼ τῷ ἀπεκρινόμεν ὅτι, ἂν ὑπάρχη τοιαύτη σχολή, ἐγὼ δὲν τὴν ἐπλάσα, οὐδ' εἶμαι ὑπόχρεως νὰ βλέπω τὰς παραστάσεις αὐτῆς ὅταν δυσάρετα παριστώσιν, ὡς δὲ πρὸς τὴν μίμησιν, ὅτι δικαίῳ τὸν συμπατριώτην μου Σπαρτιάτην, ὅστις ἤρνετό ν' ἀκούσῃ τὸν μιμούμενον φωνὴν ἀηδόνος, διότι, ἔλεγεν, αὐτῆς ἀκουκα». Ἐστὶ δὲ τῷ ὄντι ἡ εἰκὼν αὕτη τῆς σχολῆς τῆς πραγματικῆς, διότι παριστᾷ τὰ πράγματα, τὰς εὐγενεστέρου ὀνόματος μὴ ἀξίας ἐκεῖνας γυναῖκας, ἀληθῶς τοιαύτας, ὅποια εἰσὶν, ἀπαισίους τὴν ἀσχημίαν καὶ τὴν ρυπαρότητα. Ἀλλ' οὐχ ἦττον εὐγνωμονῶ αὐταῖς, διότι εἰσὶν αἱ ἐργάτιδες τῆς ἀκμαίας καλλονῆς τοῦ ἔξαισιου τούτου παρα-

δείπου, θαυμάζω δ' εν αυταις και του δημου την πρόνοιαν, οστις νομίζων ότι αναγκαίον είναι και να διατηρηθῃ, τι επαξί εφύτευσε, χορηγεί συγχρόνως και προς τον σκοπον τουτον εργασιαν και πόρον ζωής εις πλήθος πενομένων οικουγνείων.

Φαντάσθητι άλλος ατελεύτητον δένδρων συμπεφυτευμένων παντός γένους, σχήματος και χρωματισμού. Αλλα κυρτουονται εις ευρείς θόλους μεγαλοπρεπέες, άλλα δ' αρουσιν ευθυτενείς τας κορυφάς των εις ευθαλείς πυραμίδας· νυν μὲν αποτελοῦσι δενδροστοιχίας μακράς, δε στεγάζουσι οι κλάδοι των συναντώμενοι, νυν δὲ συμπυκνούμενα διαχέουσι σκότος περι τας ρίζας των και άλλαχου άραιότερα, επιτρέπουσιν εις τας ήλιακάς ακτίνας να παίζωσιν επί τής χλόης μετά των άρχουμένων σκιών των φύλλων των. Τινα κλίνοντα ερωτικῶς κατοπτρίζονται εις τούς μεταξύ των άνθέων διελισσομένους βραχιόνιας τής Σπραινής, ήτις ενταῦθα εστι διουγής, και διαπλέεται υπό κύκλιαν υπερφάνων· πολλαχού δ' αποσυρόμενα, ή μετ' άνθρων θάμνων έναλλασσάμενα, άφίνουσιν αναπεπταμένας εκτάσεις, χαριστάτας την θέαν, και τοσοῦτον εστιν εντερχος ή ποιικιλία και διάθεσις των συμπτωμάτων τούτων, ώστε νομίζεις ότι βλέπεις εις αυτήν προΐον τής τύχης μάλλον ή τής τέχνης. Αξιοθαύμαστον δ' εστι, και οϊον οὐδαμού τοιούτο ειδον, τό θαλλερὸν και δυτως σμαράγδιον χρώμα τής χλόης ενταῦθα κατά τούς μήνας του έκαρος, όφειλάμενον, ως έμαθον, ως και ή ταχεία και γονναία φυτική βλάστησις, εις τό υπό πάν τό πεδίον του Βερολίνου διηθούμενον και άφανώς διαρρέον υδωρ υπό την άμμον, ήτις άλλως οά καθίστα την χώραν ταύτην εφάμιλλον τής Σαχάρας.

Ας σοι άρκέσωσι ταῦτα. Μή απαιτῆς να σοι περιγράψω λεπτομερέστερον την καλλονήν των εκτάσεων τούτων, αίτινες φαίνονται ως κεκαλυμμένα υπό πλουσιου δλοσηρικού, την πολυτέλειαν των άνθέων ή κηπευτών ή αυτοφυών, και μάλιστα κατά την άρχήν του θέρους, ότε θάμνοι και δένδρα εισί τεράστια άνθοδέσμαι, τά μαγευτικά άρώματα ά αποπνεύουσι αι άκακίαι, αι φιλύραι, και μυρία άλλα ειδη ευωδιστάτων φυτών, τούς υπό τας σκιάς χαριέντως έλισσομένους περιπάτους, οθς κοσμοῦσι γλυπτικά έργα και έδραι προσκαλοῦσαι εις ανάπαυσιν και εις φεμβασμούς. Είμι άδέξιος εις τό σομφῶδες περιγραφικόν υφος των λυρικῶν ήμων ποιητών (έννοῶ τινων εξ αυτών), και οὐδεμίαν άρεξιν ή έλπίδα έχω να τοις άμφισβήτησω τον στεφανον του διαγωνισμού. Έδωκα νύξιν εις την φαντασίαν σου. Ο,τι αυτή πλάση οά είναι καλύτερον και άλλιέστερον άφ' ό,τι έχω δύναμαι σωρεῦσαν λέξεις πεφυσημένας.

Αλλ' ό παραδείσιος ούτος έχει, πλην του φυ-

τικού κάλλους του, και άλλα δικαιώματα εις τον τοιοῦτον χαρακτηρισμόν. Όταν περι τό εσπέρας, εις σκέψεις παραδεδομένος, διέρχουσαι τας μονήρεις, ένιοτε θυμῶς και τας πολυανθρώπους αυτού άτραπούς, οὐ σπανίως, συνεχέστατα μάλιστα, συμβάλει ν' άπονταξ τον Αδάμ και την Εβαν, ή γνησίους μάλλον εκείνων απογόνους, βαδίζοντας βραδέως εμπρός σου υπό τά πυκνά φύλλα, ή εις τά υπόσκιια εδῶλια καθημένους εν τρυφερά περιπτύξει, ως ήσαν οι ήμέτεροι πρόγονοι, άφ' ου έν τής πλευράς του πρωτοπλάστου εξήχηθη τό άριστον και φίλτατον αυτού ήμισυ.

Υπάρχουσι δὲ και περιστάσεις καὸ' άς ετι έγγυτέρα εστιν ή αναλογία προς τούς πρωτογενείς του παραδείσου κατοίκους. Καὸ' έκαστον θέρους, επί των θερμότερων νυκτών, ή αστυνομία επιχειρεί εις τούς μάλλον απομεμακρυσμένους μυχούς και διαδρόμους του Βερολινείου παραδείσου την κατά διάσας έρευναν, ή ανθρωποπλασίαν, και πολλάκις εις την επίκλησιν αυτης «Αδάμ, ποῦ εί;» εμφανίζονται Αδάμ. τινες, έσταλμένοι ένιοι ως ό πρώτος εκείνος πριν ή ανακαλυφθῇ ή συκή, άνδρες λάτρεις τής ελευθερίας φύσεως, προτιμῶντες την δροσεράν αυραν τής νυκτός από του πνιγηροῦ και ένολκιον άπαιτούντος άέρος των δωματίων, την γλόην Οέλοντες κλίνην, προσκεφάλαιον την ρίζαν των δένδρων και τό φύλλωμα αυτών στεγάν, ή και άλλους έχοντες λόγους ίνα προακρίνωσι τας πυκνάς σκιάς υπερ τό όληρόν φωταέριον. Αλλ' ή αστυνομία, πεζή ως πασα αστυνομία, άκόμη και όταν είναι έφιππος, μή εκτιμῶσα τας αισθηματικάς ταύτας διαθέσεις, συλλαμβάνει τούς ειδυλλιακούς τούτους ποιητάς, και, καὸ' ά ευρίσκει τεκμήρια ίνα εκτιμήσῃ τούς λόγους των νυκτικῶν εκείνων πλανήσεων, φιλοξενεί αυτούς ή εις τας φυλακάς, ή εις τά φιλανθρωπικά καταγώγια των αυτών, εις ταῦτα δ' επί δύο μόνιας νύκτας, ίνα έν τῷ μεταξύ ευρωσιν εργασιαν.

Υώρα ίσως περιμένεις να σ' είπω και τίνος φύσεως ή ειδους εισί τά Θηρία καὸ' ά εκλήθη ό των Θηρίων ή Ζώων κήπος. Μή περιμένε. Ονομάζεται Θηρίων κήπος ως ό lucus a non lucendo. Αλλα ζωα εις αυτόν δὲν υπάρχουν, πλην των ποικίλων πτηνῶν, ών τά άσματα ζωογονοῦσι τά άλση, και πλην των ανθρωπων περι των ανωτέρω. Πρότινος φαίνοντο ποῦ και ποῦ τινές ζωοκροι σκίουροι αναρρόχισμένοι εις τά δένδρα. Αλλ' υπήρχε πόλεμος ακήρυκτος μεταξύ αυτών και των περωτών κατοίκων των κλάδων, ών τά μικρά τετραπόδα έπεβουλεύοντο τας φυλακας και κατέστρεφον τά ωά. Οι παίδες του Βερολίνου συνεμάχησαν μετά των πτηνῶν, ή δὲ άστυνομία, μάρτυς τής εις ταῦτα γινόμενης παναλεθρίας, έκρινεν εύλογον να τηρήσῃ ένοπλον ουδετερότητα. Ούτως έντός όλίγου τό γένος των σκιοῦρων εξήλιπεν.

Αν θυμῶς Θηρία δὲν υπάρχουν εις τον κήπον των Θηρίων, υπάρχουν άλλαχου, και πολλά, και έπιμελῶς τρεφόμενα. εις τον ζωολογικόν λεγόμενον κήπον. Είς αυτόν, άπὸ του πρώτου άποκοπέντα, και πολλήν επίσης ποιικιλίαν και έκτασιν έχοντα, δικιτώνται, κατά τά είδη έκαστον ήθη, άν ουχι πάντα, άλλα τά έπισημότερα των μαστοφόρων, των πτηνῶν, των έρπετων και των άμφιβίων. Είς μεγάλην, έντός περίστυλον και κατά τό κέντρον καταφύτον αίθουσαν ζῶσι πάντα των ελάφων τά είδη, έχοντα και ζῶω ευρύν περιθόλον, εις όν πλανώνται εν ήμισελευθερά καταστάσει υπό τά δένδρα. Βντός τελεράτων έντροφῶσιν οι βούβαλοι και ό άγριος και θαύς Αρώχ. Οι Καγκαρῶ κατ' άναστήματα διήρημένοι, σκιρτῶσιν επί των οπισθίων ποδῶν των, έν τῷ φυσική πήρα τής γαστέρας των στεγάζοντες τά παιδία των. Οι ελέφαντες και ρινόκεροι κατοικοῦσι βασιλικῶς εις κατάγραφον και κατάχρυσον Ινδικήν παγοδαν' ό των λεόντων κλωθός έγκλεισι, προς χρῆσιν των ένστικων του, βράχους και σπήλαια, και εις δεξιαμενάς ελευθερίας πλέουσιν ό δυσειδής Ιπποπόταμος, εις όν Βλ-λην πέρυσιν έχομισε φίλην σύζυγον εκ των ελδῶν τής Αθουσινας, και έν βλαστῇ υδατι ό Θαλάσσιος λέων, άδράκων οῦτος όν ό Θεός έπλασεν έμπαίξειν αυτῆν, και όστις, όταν εξάγῃ την κεφαλήν του του υδατος, και περιφέρων τούς ωραιούς νοήμονας όφθαλμούς του, ώνάηται φοβερόν, νομίζεις ότι βροντῆ καταπίεις, και καταπνίγεται ή φωνή των γερασίων του άδελφῶν, και πάντων των άλλων φωνητικῶν κατοίκων του Θηριοτροφείου. Δις ήμῶς τής εβδομάδος άντηγαῦσιν ενταῦθα έτεροι τόνοι, οίτινες κατασιγάξουσι και αυτούς τούς του Θαλασσιου λέοντος, και έχουσι την δύναμιν να ελκύωσιν ενταῦθα τούς πλείστους των κατοίκων του Βερολίνου, μάλιστα τό καλόν φύλον. Και δὲν ήςερω μὲν τίνα εντύπωσιν αποτελοῦσιν ό Βάγγερ και ό Βεθόδεν επί των τίγρων και επί των λεόντων, άλλ' οι τιθασαι δίποδες τίγρεις του Βερολίνου συρρέουσι προς ακρόασιν αυτών κατά μνριάδας.

Αλλα και ενταῦθα, τό περιεργότερον των ζῶων μένει πάντοτε. . . ό άνθρωπος. Ποτέ τόση συνώθησι δὲν υπάρχουν εις τον ζωολογικόν κήπον, ως ότε εκτίθεται άνθρωπος. Τιοῦτοι πρότινος χρόνου εκομισθησαν ενταῦθα Νουμίαι, μετά γυναικῶν και τέκνων, και καμήλων, και άγελῶν μικρῶν ελεφάντων, ρινόκερων και ίπποποτάμων, οίτινες είχαν σχεδόν μεταβληθῇ εις κατοικίδια ζῶα. Εν ή ιστάμην παρά τας σανίδας του περιθόλου των, εις μικρός ελεφας, ουχι μεγαλειτερος μόσχου, προσελθών εισήγαγε μετά πολλῆς οικειότητος την προδοσίδα του εις τον κόλπον του επανδῦτου μου, και εζήτηε να ευρη ζάχαριν έν αυτῇ ή άλλο τι κλοπημαίον. Οι δὲ άνδρες

διήλαυον επί των καμήλων των από ρυτήρος, ή ώρχοντο την άγριον επιχώριον αυτών πυρήλιον, και τινες αυτών, έχοντες τούς χαρμικῆρας ωραίως κανονικούς, και τας γυνάς προτομάς ομοιαζούσας χαλκῶν Απολλώνων, ειλκυον την προσοχήν των κυριῶν όσαι είχαν τό καλλιτεχνικόν αίσημα μάλλον ανεπτυγμένον, και πολλαί τοις έδιδον, πλην του φίλου αυτοίς καρπου, και καρπῶν, και πλακούντων, προσέτι και κέρματα, ά αυτοί έσπευδον να έναποθέτωσιν εις τό ταυείον αυτών, όπερ εστιν ή καρφή τής πυκνης και οδής και εις ύψηλόν κοίθυλον αναδευμένης, μετά παχέως δ' αλείμματος άηδῶς κηχρισμένης κόμης των. Οὐδ' αυτοί δ' ήσαν άγνώμονες προς τούς ευγενείς τρόπους των Κυριῶν, και πολλάς, τας συνεχῶς επανερχόμενας, και, τό περιεργον, τας ωραιότερας, τας έγνωρίζον κατ' όνομα, και τας εκάλουν άμα τας εθλεπον, και μεγάλην χαράν εξέφραζον επί τῇ εμφανίσει των.

Τούτους διεδέχθησαν Λάπωνες, ισχυροί, ρινοσῶς, άσχήμονες Ρώσους χωρικούς ομοιαζόντες. Τό δὲ περιεργότερον αυτών ήσαν οι λάμια των, και τό ότι, τά παχέα δερματίνα των ενδύματα περιβεβλημένοι, έν μηνί άπριλίου, ευρισκον ότι τό κλίμα του Βερολίνου είναι. . . ψυχρόν!

Μετά δὲ τούς Λάπωνας εκομισθησαν Παταγῶνες, και μετ' αυτους Ζουλοῦ, περι των ήμῶς υπήρξαν ύπόνοιαι ότι ή πάτριος γλώσσά των εστιν ή χυδαία Γερμανική. Αλλ' ό κύριος Βιογράφ κατεμέτρησε τά κρανια των, και τούς έκρίξε γνησίους συντοπίτας των φονέων του Ναπολέοντος, αίχμαλώτους, ίσως τούς μόνους αίχμαλώτους, των Αγγλων.

Εν γενει δὲ, οὐδέποτε ό ζωολογικός κήπος τοσοῦτον πλουτεῖ, ως ότε έχει να εκθέτῃ ανθρωπούς. Δὲν έχετε τινάς να τῷ σταίτετε; . . .

Εν Βερολίνω, τῇ 20 Ιουνίου 1879. Ε.

ΚΑΡΟΛΟΣ ΛΑΡΒΙΝ

Σύγγραμμα εκδόθεν έν Λονδίνω έν έτει 1859, φέρον δ' επιγραφήν «Περὶ άρχῆς των ειδῶν», τοσοῦτον διήγειρε πάταγον, ώστε έν βραχέει χρόνου εγένετο πασίγνωστον άνα πάντα τον επιστημονικόν κόσμον διὰ τον μέγαν κλονισμόν όν επήνεγκεν εις τας φυσικάς επιστήμας. Τό σύγγραμμα ταῦτο, προΐον παρατηρήσεως είκασιν ετών, γεγραμμένον δι' ύλης τής επιστημονικῆς ακριβείας και σαφηνείας και κατάληγον εις συμπεράσματα κλονίζοντα ερρίζωμένιας δοξασίας, έτυγεν, ως ειπός, τό κατ' άρχάς διαφῶρον ύποδοχής. Αλλοι μὲν κατεγέλασαν εύθῶς των έμπεριεχομένων ιδεῶν και έμυκτηρήσαν τον συγγραφέα, άλλοι δὲ, ευβριθέστερον σκεφθέντες, άπεφάσισαν να υποβάλωσι τας νέας ιδέας υπό την βίασανον τής κριτικῆς. Επί τούτου δὲ ήρξατο τότε άγιών ζωηρός, εις όν άφ' ενός μὲν ετάχθησαν επιστημονικες γεγραμμέτες έν τας πυ-

λαιαίς δοξασιαις και μη δυνάμενοι ακόπως να βωδίσωσιν επί τής νεογαράκτου υδου, κληρικαί θρησκουμανείς, και πληθος άλλο πολλών ένεκα λόγων πατρώας παραδόσεις υπερασπιζομένων ανδρών, απ' έτέρου δε οι όπαδοί τής νέας θεωρίας, δλως τούτων αντίθετοι πλήρεις δε του νεονικού και υπερχάνου θάρρους, όπερ παρέχει ή παραδοχή νέας τινος μεγάλης ιδέας. Έκ τούτου ή θύελα των συζητήσεων καθίστατο όσημέραι άγριωτέρα, μάλις δε πρό μικρού ήρατο ύποφώσκουσα αίθρια τις έν τή ήρίζοντι του άγώνος, και μάλις σήμερα δυνάμεθα να είπωμεν ότι ό άγών διεξάγεται μετ' αξιοπροπούς επιστημονικής γαλήνης.

Ός εκ τής τότε δ' έξεγερθείσης γενικής ταρραχής ή προσοχή των συζητούντων δλως άπετραπή από του βίου και τής άτομικότητας του ήγέτου των νέων ιδεών. Μόλις έγνώριζεν ό κόσμος ότι ούτος, ως Άγγλος, έκαμε μίαν περιήγησιν, ότι κατόπιν επιστρέψας έζη εις έπαυλίν τινα μονάζων μετά τής οικογενείας του και ότι έκαλείτο Κάρολος Δάρβιν.

Η βρωτής και ή έμβρόσια αυτού ήτο τόσο μεγάλη ώστε ένω τό όνομά του έφέρετο εις τά στόματα πάντων, ούδέποτε δε παρήχετο ήμέρα έν Άγγλία και Γερμανία χωρίς να γραφώσι πολλά περί αυτού, ούδεις άπετόλμησε ποτε να εισδήση μέχρι του αναχωρητηριου ένθα ούτος έμνάριζε, και περιγράψη αυτόν υπό τινα έποψιν ολανθήποτα. Τόσω έφάνετο άπροσπέλαστος και άγριος εις τά όμματα των πολλών.

Νυν όμως ότε ή κρίσις του άγώνος και των έρίδων έπίκειται, ότε και οι δλως αντίθετοι των ιδεών του Δάρβιν ήξαντο προτεινοντες κλάδους έλαίας, νυν και αυτή ή ποίησις τονίζει εις τό όνομα του άνδρος στροφάς ύψηλής φιλοσοφικής ποιήσεως, και βιογραφικαί ειδήσεις καθιστώσι τον άνδρα γνωστότερον και ήμερότερον.

Έπί τή κατά τό έτος τούτο έβδομηκονταετηρίδι του βίου του Δάρβιν τό γερμανικόν περιοδικόν Κόσμος τό αποκλειστικώς περί των δαρβινικών θεωριών πραγματευόμενον έξέδωτο ίδιον φυλλάδιον πρό δύο μηνών, περιέχον την βιογραφίαν αυτού και άπαριθμησιν των πολυαριθμων και ποικίλων ύπ' αυτού εκδοθέντων συγγραμμάτων. Την βιογραφίαν ταύτην και μόνην

1. Πυρήν των ιδεών του «Περί άρχής των ειδών» συγγραμματος ήτο ό έξης:

Πάντα τά έντα, ζήσατε και φυτά, διέ του άγώνος αυτών πρός ύπαρξιν και διέ τής ιδιότητος του προταρμάζεσθαι έκάστοτε εις έξωθεν επ' αυτών ύνεργούσας έπεδράσεις, άλλαιοσύναι και μεταβάλλονται εις τό διάστημα των ειδών, μεταπίπτουσα από τής μιας μορφής εις την άλλην (θεωρία τής μεταπτώσεως, Transmutations theory). Πάσαι αι μορφαι των όντων αι ύπαγόμεναι εις την αυτην κλάσιν, τάςιν κ.τ.λ. ειςίν όμοιοι, συγγενεις έξ αίματος, έτε άναπτύχθεται αι μιν από των δέ. Πάσαι δε αι όμοιαί μορφαι κατά τους αύσιώδεις αυτών χαρακτηρισμοίς εισι και έληθώς συγγενεις.

μεταφέροντες έξελληνισμένην εις τας στήλας τής Έστίας, ήτις και άλλοτε έφιλοξένησε μικρότατον του Δάρβιν έργον (έν τόμω Δ' σ. 817), νομίζομεν, ότι καθιστώμεν γνωστότερον παρ' ήμιν ένα των μεγαλοφυών ανδρών των ήμετέρων χρόνων.

Τό κύριον περιεχόμενον των έπομένων βιογραφικών σημειώσεων, λέγει ό βιογράφος αυτού κ. Prager, χρωστώ εις την καλοσύνην αυτού του ίδιου Δάρβιν. Καίτοι δε αι σημειώσεις αυτές εισι πρός τό παρόν έρριμέναι χύδην ένταυθα, παρέχουσιν όμως σπουδαίαν συμβολήν εις τους μέλλοντας του άνδρος βιογράφους, έτε πάσαι φέρουσιν τό κύρος τής ακριβείας. πρῶγμα ούχι τόσο συχνόν εις τας έκάστοτε δημοσιευόμενας βιογραφίας.

Ο Δάρβιν κατάγεται εξ εύφυους και λογίας οικογενείας. Ο διάσημος αυτού πάππος Έρασμος Δάρβιν (γενν. τό 1731 αποθανών δε τό 1802 έν Δεσβύ) ήτο λατρός και συγγραφές ποικίλων σπουδαίων και εύφαντάσεων πραγματειών, δι' ών έγένετο γνωστός εις τον επιστημονικόν κόσμο.

Ο υιός του Έρασμου Δρ. Ροβέρτος Βάριγγ Δάρβιν, δέν ήκολούθησε φυσικοφιλοσοφικάς σπουδάς. Αφιερώθη δλως εις τό ιατρικόν αυτού επάγγελμα, ως πρακτικός δε λατρός ήγαπάτο τά μέγιστα έν Schrewsbury. Ο Ροβέρτος ούτος αποθανών έν έτει 1848, επέπρωτο να μη έπιζήση τής δόξης του υιού, του ίδρυτου τής θεωρίας τής αναπτύξεως. Πλήν του υιού δε τούτου, έν ώνόμασε Κάρολον, κατέλιπε και έτερον υιόν και τέσσαρας θυγατέρας.

Ο Κάρολος Δάρβιν έγγενήθη τή 12 φεβρουαρίου 1809 έν Schrewsbury. Ένταυθα έδιδάχθη τά πρώτα μαθήματα, φοιτήσας επί έπτά έτη εις τό αυτόθι σχολείον, μέχρι του 1825, ότε, εκκαιδεκαέτης γενόμενος, μετέβη εις τό πανεπιστήμιον του Έδιμβούργου, δύο δ' έτη βραδύτερον εις τό τής Κανταβρυγίας. Ένταυθα συνήψε φίλιαν πρός Henslow, τον καθογητήν τής βοτανικής, ό όποιος ηύξησε την κλίσιν του νέου πρός τας φυσικοϊστορικάς σπουδάς ένεκα των θεατικών αυτου και τερπνών παραδόσεων. Υπό του έξαιρέτου δε τούτου άνδρος ώδηγήθη εις αληθή όδόν ή τότε αναφυομένη μεγαλοφυία, εξ ής έμελλον να προκύψαι τόσω έξάλισια και λαμπρά επιστημονικά έξαγόμενα. Ούδεις δε ποτε έπίδρασε τόσο επί τής διανοίας του Δάρβιν, όσω ό Henslow, αυτός δ' ούτος άναμιμνήσκεται μετά συγκινητικής εύγνωμοσύνης του διδασκαλου, όστις και βραδύτερον διετήρησε μετ' αυτού ειλικρινεστάτην φίλιαν.

Τάς πρώτας αυτού έξετάσεις ύπέστη ό Δάρβιν τή 1831 έν Κανταβρυγία, έγένετο δε Β. Α. (Bachelor of Arts) βραδύτερον δε και Μ. Α.

(Master of Arts) άξιωμα ίσοδύναμον περίπου πρός τό τανυν έν Γερμανία αδιδάκτωρ τής φιλοσοφίας». Περί των πανεπιστημιακών σπουδών του Δάρβιν ούδέν άξιον λόγου έχομεν να προσθέσωμεν. Απο τής πρώτης αυτου νεανικής ήλικίας ήρέσκετο τά μέγιστα συλλέγων φυσικά σώματα και παρατηρών τά ήθη των άγρίων ζώων. Πτο δε τόσο εκδοτος εις την θήραν, ώστε κατά τον σχολικόν χρόνον έλάχιστα ηύχαριστειτο εις επιστημονικάς εργασίας. Αί επιστημονικαί παραδόσεις προύξενουν εις αυτόν άνιαν, αύται δε διεφείραν επί τρία έτη πάσαν αυτου κλίσιν πρός την γεωλογίαν. Βγαίρε δε τότε άκρας ύγείας και ειχε βώμην σώματος άσυνήθη. Πλήν τής γεωλογίας ήμέλει και τής ανατομίας, καιτοι έν Έδιμβούργω τυχών έξαιρέτων περιστάσεων δις δε ή τρις μόνον έφοίτησεν εις τας παραδόσεις, διότι ή επί πτωμάτων έρευνα προύκάλει εις αυτόν ναυτιαν. Αλλά δι' όλου του βίου ειτα μετεμείλετο επί τή άμελεία και άδιαφορία πρός τας ανατομικάς σπουδάς, έθεώρει δε τήν άπόλειαν ταύτην ως άνεπανόρθωτον. Ένεκα τούτου βραδύτερον διπλασιάσας τας μελέτας αυτου καταβήτωσε να μη ύποφαινηται χέσμα τι εκ τής άγνοίας τής ανατομίας εις τά έργα του.

Αφ' έτέρου όμως ό Δάρβιν έν Σκωτία διαμένων άφιερώθη εις έρευναν άτελεστέρων τινών θαλασσιών ζώων, άτινα έδίδασκεν αυτόν να συλλέγη και σπουδάζή ό διδάκτωρ Grand, τότε μιν ιδιαιτικώς άσολογόμενος εις ζωολογικάς έρευνας, βραδύτερον δε καθηγητής εις τό πανεπιστήμιον του Λονδίνου. Ένταυθα ό Δάρβιν έκαμε την πρώτην αυτου ανακάλυψιν. Είδη βρωζόφον τι κατά την πρωϊμωτάτην κινήτην έτι αυτου κατάστασιν. Τάς επί του ζώου δε τούτου παρατηρήσεις του Δάρβιν ανακοινώσας ό Grand εις την βερνεριανήν φυσικοϊστορικήν έταιρειαν ένεδαρβύνη τά μέγιστα τον νεαρόν φυσιοδίφην.

Πλήν τούτου ό Δάρβιν επί μακρόν χρόνον έν Κανταβρυγία ένσηκολείτο περί τά έντομα, ιδίως δε και σχεδόν αποκλειστικώς περί τους κανθαρούς. Έκεί έσυμφιλίωθη και μετά τής γεωλογίας, προτραπεις εις τούτο υπό του Henslow. Αλλά και αι σπουδαι αυτές δέν ειχον επιστημονικόν χαρακτήρα, γενόμεναι μάλλον πρός τέρψιν. Έάν τις τότε έλεγεν εις αυτόν τό όνομα κανθαρου τινός, όπερ αυτός ήγνώει, ένόμιζεν, ότι τούτο και μόνον ήκει, και ότι έγνώριζεν ήδη πάν ότι έπρεπε να γνωρίζη. Ούδέποτε παρήρησε τά μασσητικά όργανα οισούδηποτε έντάμου, άλλ' ειργάζετο δουλικώς, συλλέγων όρυκτά, κόγχας, φυτά, πτηνών δέρματα, κανθαρούς κ.τ.λ. Όλα δε ταύτα έχρησίμευσαν, καθόσον ή συλλογή αυτη των τόσο ποικίλων αντικειμένων, έν μεγάλω γιναμένω, συνετέλεσεν, όπως νομίζει και αυτός ό Δάρβιν, εις άνάπτυξιν του

παρατηρητικού. Πλήν τούτων δε έπεδόθη και εις την σπουδήν τής ζωής των πτηνών, τά εύγγραμμα του White's Natural History of Selborne έπέδρασεν επ' αυτόν τά μέγιστα. Αλλ' εξ όλων των βιβλίων τό τά μάλιστα ένδιαφέρον αυτόν, ήσαν αι περιγραφαι των περιηγήσεων του Ούμβρόλιδου, τας όποιας έπανειλημένως άνεγίνωσκε εις άγγλικήν μετάφρασιν. Τέλος δε, ως όμολογεί εις επιστολήν τινα πρός έμεί αυτός ό τανυν έβδομηκοντούτης, άκάματος και άπιστευτως μετρίφρων φυσιοδίφης, τότε ήτο μόνον έραστής τής φύσεως και Ουρευτής, μέχρι δε του εικοστού δευτέρου έτους τής ήλικίας του ούδ'όλωσ ειργάσθη, άλλ' έκτοτε έπεδόθη εις την σπουδήν εξ όλης καρδίας.

Και δη ως άφετηρίαν του επιστημονικού του άνδρος βίου Οωρητέον τό έτος 1831. Απο του έτους τούτου, ως αυτός ούτος εκφράζεται, ήραζατο τής ίδιαζούσης αυτώ παιδείσεως, όπως δ' έξάγομεν εκ των άποτελεσμάτων αυτης και τής άπαραδειγματίστου αυτου επιστημονικής δραστηκότητος.

Όθούμενος υπό τής επιθυμίας επιστημονικής περιηγήσεως συνήθρισε περί έαυτον έταιρειαν περιηγητών πρός περιοδείαν των Καναρίων νήσων. Συνέπεσεν όμως τότε ν' άποστέλλη ή βρετανική κυβέρνησις πάρονα (βρίκιον) 10 τηλεβόλων, την Βεάργλην, εις επιστημονικόν περί την γήν πλούν, πρός έρευναν των παραλίω τής Φαουερωλανδίας (Γής του πυρός), τής Παταγονίας, τής Χιλής, του Περού και τινων νήσων του Βίρηνικου Όκεανού, πλήν τούτου δε και πρός καταμετρήσεις μήκους περί την γήν. Ο πλοίαρχος Fitz Roy έξήγησε και συναδόν επιστήμονα, έφάνη δε πρόθυμος να συμπαραλάβη δόκιμον φυσιοδίφην, πρόθυμον να τον άκολουθήση, αυτός παρέχων πάντα τά τής θεραπείας και τής σιτήσεως δωρεάν, πρός δε τούτοις και μέρος τής ιδίας αυτου αίθουσης. Ο Δάρβιν μαθών τους ούδ'όλωσ εύνοϊκούς τούτους όρους, προσεφέρθη εκουσίως, και ήρνήθη πάσαν άπολαβήν επί μόνω τή όρω να μένωσιν εις αυτόν αποκλειστικόν κτήμα αι συλλογαί των φυσικών αντικειμένων. Αιά των συστάσεων δε του πλοίαρχου Beaufort κατώρθωσεν ό ειλασι και δύο αριθμίων έτη νεανίας να λάβη παρά του ναυαρχείου την πρός τούτο άδειαν.

Ούδέποτε, λέγει αυτός ούτος ό Δάρβιν, φυσιοδίφης προέβη εις διερευνητικήν επιστημονικήν περιήγησιν τόσο κακώς παρεσκευασμένος. Μιδόν ως συλλέκτης φυσικών αντικειμένων ήδύνατο να θεωρηθή. Διηγείται μάλιστα, ότι κατά την έποχήν εκείνην ούτε έγνώριζε τι εκ τής ανατομίας, ούτε ειχεν άναγνώσει συστηματικόν τι ζωολογικόν έργον. Ούδέποτε μέχρι τότε ήφατο συνθέτου μικροσκοπίου, μόλις δε πρό εξ μηνών ειχεν άρχίσει συνοικειούμενος μετά τής γεωλο-

γίας. Όλας όμως τὰς ελλείψεις ταύτας ἀνεπλήρωσε συμπαραλαβὼν μεθ' ἑαυτοῦ πλῆθος βιβλίων, ἐργασθεὶς πάση δυνάμει, καὶ ἰγνογραφῆσας πλῆθος ζώων θαλασσιῶν διαφόρων εἰδῶν. Τότε δέ, καθὰ ὁ ἴδιος ἀνομολογεῖ, ἤσθάνθη βαθύτατα τὴν ἔλλειψιν γνώσεων καὶ ἀσκήσεως, δὲν ἐνούμεται δὲ ποσῶς ἂν πρὸ τοῦ ταξιδίου ἐκείνου διεξήγαγέ ποτε μεθοδικῶς, κατὰ τὴν ἀκριβῆ σημασίαν τῆς λέξεως, σπουδὴν τινα ἐπὶ ἀντικειμένου οἰοῦνθίκατε, πλὴν πειραματικῶν τινῶν χημικῶν ἐργασιῶν, τὰς ὁποίας παῖς ἔτι ἐν τῇ σχολῇ ἐξετέλει μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ.

Καίτοι δὲ ἡ ἰστορία αὐτῆ φαίνεται ἡμῖν μικρὸν ἢ υπερβολικὴ, πρέπει ὅμως νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι ἡ ἀτελής αὐτῆ τοῦ Δάρβιν ἐν ταῖς σχολαίσις ἐκπαιδευσις οὐ μόνον βραδύτερον ἐξισώθη, καὶ δὴ ὑπὲρ τὸ μέτρον, διὰ τῆς μοναδικῆς αὐτοῦ παρατηρητικότητος, διὰ τῆς συνθετικῆς δυνάμεως τῆς διανοίας, τῆς μὴ ὑποχωρούσης πρὸ οὐδεμιᾶς τοῦ συλλογισμοῦ συνεπειᾶς, καὶ διὰ τῆς σπανίως φιλοπονίας, ἀλλ' εἶνε πολὺ πιθανόν ὅτι ἡ πρωτοτυπία τῶν ἰδεῶν αὐτοῦ, ἡ ἀτρομήτως ἀπορίπτουσα τὴν εἰς τὰς παραδόσεις καὶ τὴν ἀθένητιαν πίστιν, δοεῖται εἰς τὸ ἀφετον καὶ ἀδέσμευτον τοῦ πνεύματός του ἀπὸ νεότητος. Γνωστὸν δὲ εἶνε ὅτι καὶ πολλῶν εὐφυστάτων νέων οὐσιωδῶς δυσχεραίνεται ἡ αὐθόπαρτος ἀνάπτυξις διὰ τῆς πολλῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ τῆς λίαν ἐπιμελελιμένης ἀνατροφῆς.

Οὕτω λοιπὸν ὁ Δάρβιν ὡς φυσιοδίφης τῆς ἐκδρομῆς ἐν τῇ πλοίῳ *Beagle* κατέλιπε τῇ 27 Δεκεμβρίου 1831 τὴν λιμένα τῆς Δεβομπόρτης, ὅπως ἐπὶ πάντε ὅλα ἔτη ζῆσθ στεροῦμενος τὰ μέγιστα συναντικτικῶν ἐπιστημονικῶν ἐργασιῶν, πρᾶγμα, ὅπερ ἀντικαθίστατο βεβαίως διὰ τῆς ἀφύουον ἐκ τῆς σπουδῆς τῆς φύσεως τέρψεως.

Ἐνταῦθα παραλείποντες τοὺς σταθμοὺς καὶ τὰς χώρας εἰς ἃς προσήγγισεν ἡ *Beagle*, καὶ τῆς ὁδοπορίας ἃς εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς Ἀμερικῆς ἐπεχείρησεν ὁ Δάρβιν, τοῦτο μόνον σημειοῦμεν, ὅτι τὸ ταξιδίον ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους ὑπῆρξεν ἄμοιρον σπουδαίων ἀτυχημάτων. Ὁ πλοίαρχος καὶ ἄπαν τὸ προσωπικὸν ἐξετέλεσαν ἀξιοθαύωτα τὴν ἐντολήν των, ἡ δὲ μικρὰ αὐτῆ ἐπιστημονικὴ ἐκστρατεία ἔφερε μείζονα τῶν προσδοκωμένων ἀποτελέσματα.

Τῇ 2 Ὀκτωβρίου τοῦ ἔτους 1836 ἐπέβη ὁ Δάρβιν ἐν Φαλιμουτῇ τοῦ πατρῖου ἐδάφους, ὅπερ ἔκτοτε ἀδέποτε κατέλιπε. Καὶ τὰ μὲν τρία πρῶτα ἔτη μετὰ τὴν ἐπάνοδον αὐτοῦ ἔζησεν ἐν Λονδίῳ, εἶθα κατέταξε τὴν πλουσίαν συλλογὴν τῶν φυσικῶν ἀντικειμένων, διόρθωσας τὰ τοῦ περιπλοῦ ἡμερολόγιον καὶ ἐγένετο τακτικὸν μέλος τῆς γεωλογικῆς ἐταιρείας, ἧς ἐξελέγη καὶ ἐπίτιμος γραμματεὺς.

Ἐἶτα μετέβη εἰς *Moor Hall* ἐν Σταρφορδισίῳ

πρὸς τὸν πρὸς μητρὸς αὐτοῦ θεῖον, υἱὸν τοῦ διὰ τῆς ἀνακαλύψεως τῶν ἠμιονύμων σκευῶν πασιγνώστου Ἰωσία *Wedgwood*. Ἐνταῦθα ὁ Δάρβιν ἐνυμφεύθη τὴν ἐξαδέλφην αὐτοῦ δεσποινίδα *E. Wedgwood*. Ἐκ τοῦ συνουισμοῦ δὲ τούτου κατὰγονται τανῶν πέντε υἱοὶ καὶ δύο θυγατέρες.

Ἐνφὶ δὲ ὁ Δάρβιν καθ' ὅλην τὴν νεανικὴν αὐτοῦ ἡλικίαν ἔχαίρε κρατίστης ὑγείας, μετέπειτα ἀπὸ τοῦ 1840 ἐγένετο φιλόνοσος. Καὶ καθ' ὅλον δὲ τὸν περίπλον ἠγωνίζετο ἀδιαλείπτως πρὸς τὴν ἐπιμονὴν ναυτίαν τῶν θαλασσοπλοούντων, ἐπὶ πάντε δὲ ὅλας ἐβδομάδας ἔμεινε ἐν Βαλπαρέζῳ κλινοπηγῆς. Τοῦτου ἕνεκα, τῆς ὑγείας αὐτοῦ πολλαχῶς διὰ τῆς κακῆς τῶν πλοίων τροφῆς καὶ τῶν κατὰ τὰς ὁδοπορίας ὑπερμέτρων ταλαιπωριῶν ἰσχυρῶς διαστειθεύθη, καὶ ὡς ἐκ τῆς ἀνάγκης τοῦ νὰ ἐπιιδῶθῃ ἐν ἡμέρᾳ μετα τὸν γάμον, ἀπαρνήθει ὅλας τὴν κοινωνίαν τῶν ἀνθρώπων, κατέφυκε κατὰ τὸ 1842 ἐν *Down*, κώμην πεντακοσίων κατοίκων, παρὰ τὰ νοτιοανατολικῶς τοῦ Λονδίνου κείμενα πολίχνια *Beokenham* καὶ *Bromley* ἐν *Kent*.

Ἐν τῇ κώμῃ ταύτῃ ζῆ σχεδὸν διαρκῶς πρὸ τριάκοντα καὶ ὀκτὼ ἐτῶν ὁ Δάρβιν μετὰ τῆς οἰκογενείας του, ἐπεξεργαζόμενος τὰς περιγητικὰς αὐτοῦ παρατηρήσεις, κυρίως δὲ ἀσχολούμενος ἀπὸ τοῦ 1833 εἰς τὴν κατὰ τὴν ἔρευναν τῶν ζώων τῆς Πιταγονίας γεννηθεῖσαν, ἐν τῇ φρενίᾳ δὲ ἀυξήθεισαν ἰδέαν τῆς ἀναπτύξεως πασῶν τῶν ζώικων καὶ φυτικῶν μορφῶν ἐξ ὀλίγων ἀρχικῶν τύπων, ἰδέαν, ἐφ' ἧς καὶ οἱ ἐπόμενοι αἰῶνες ἐπὶ μακρὸν χρόνον θέλουσιν ἐνασχοληθῆ. Κατὰ τὸ μακρὸν τοῦτο διάστημα τῶν ἐτῶν ἀπὸ τοῦ 1842 διήγαγεν ὁ Δάρβιν καταγινόμενος ἐν *Down* περὶ τὴν πειραματικὴν κατ' ἐκλογὴν ἀνατροφὴν τῶν ζώων καὶ περὶ τὴν κατ' ἐκλογὴν θεραπείαν τῶν φυτῶν, πειραματίζων καὶ διερευνῶν ἐπὶ τῆς γενετικῆς τῶν ἐνοργάνων ὄντων παραγωγῆς, ἐπὶ τῆς μεταβλητικότητος καὶ διαίτητος τῶν διαφορωτάτων ὁργανώσεων, ὅπως ἐδρῶσθ τὴν βῆσιν τῆς θεωρίας τῆς ὁργανικῆς ἀναπτύξεως διὰ τῆς ἰδίας θεωρίας τῆς διωλογῆς, ἧτοι τῆς σημασίας ἣν ἔχει ἡ φυσικὴ κατ' ἐκλογὴν ἀνατροφὴ τῶν ὄντων ἐν τῇ συναγωνισμῶ ἀπασῶν τῶν ὁργανώσεων. Εἰργάσθη δὲ μετὰ καταπληκτικῆς ἐνεργείας καὶ εὐσυνειδησίας, ἐν καὶ μόνον ὑψηλὸν τέλος ἔχων πρὸ ὀφθαλμῶν. Μῶσον δὲ δύναται νὰ κατακαυθῆ ὡς σπεύδων, εἴ ὅσοι προσεκτικῶς τῶσιν καὶ τολμηρῶς φυσιοδίφης, δυνάμεθα νὰ συμπεράνωμεν μανθάνοντες, ὅτι ἐπὶ εἰρησασετίαν ὄλην οὐδὲ τὸ παραμικρὸν περὶ τοῦ θεωρίας αὐτοῦ εἶχε διστασιεύσει, ἄτε συμπηγνύων καὶ ἰσχυροποιῶν αὐτὴν ἀδιαλείπτως. Καὶ ὅταν δὲ τῇ 1 Ἰουλίου 1858 ἐξεδόθη προσωρινῆ τις αὐτῆς ἀνακοίνωσις, ἐγένετο τοῦτο τῇ ἐπιμόνῳ προτροπῇ τῶν φίλων αὐτοῦ *Λυέλλ* καὶ *Ηουκ*.

Οὕτω διήγαγε μέχρι τοῦδε τὸν ἀπλοῦν βίον αὐτοῦ ὁ μέγας ἀνὴρ καὶ οὕτω μέχρι σήμερον διετέλεσεν ἔρευνῶν. Ἐπωμεν δὲ καὶ ὅτι ὁ Δάρβιν ἀπὸ νεότητος εὐρίσκειτο εἰς τὴν εὐτυχῆ θέσιν ν' ἀφιερῇ ὅλας ἑαυτὸν καθ' ἑκάστην εἰς τὴν σπουδὴν· οὐδέποτε ἐγένετο ὑπάλληλος, οὔτε ἐκκλησιαστικὰ δὲ καθήκοντα, οὔτε διδασκαλικὰ, οὔτε οἰκογενειακαὶ φροντίδες παρεκώλυσάν πῶς τὴν ἀπαστον αὐτοῦ ἐπιστημονικὴν ἐνεργεῖαν. Οὔτε ἐπέδρασαν ποσῶς ἐπ' αὐτοῦ αἱ τέρψεις καὶ διαχύσεις τοῦ ἐξωτερικοῦ κόσμου. Γράφοντες δὲ ταῦτα δὲν ἐννοοῦμεν ὅτι ὁ Δάρβιν ἐγένετο καὶ μεσάνθρωπος. Διότι καὶ σήμερον ἔτι, ὅταν ἡ ὑγεία του ἐπιτρέπῃ αὐτῷ, δέχεται εὐχαρίστως ἐλλικρινεῖς συναναστροφάς· εἶνε δὲ τὸσφ ἀξιαγάπητος ἐν τῇ μετὰ τῶν ἀνθρώπων κοινωνίᾳ, ὅσοι ἀξιοσέβαστος ἐν τῇ ἐπιστῆμῃ.

Καὶ τὸ εἶδος δὲ τῆς μορφῆς αὐτοῦ ἔχει τι τὸ ἐπιβάλλον. Μακρὸν λευκὸν γένειον, ἀσυνήθης κυρτότης τοῦ κρανίου, μέταπον προέχον, διπυλακωμένον ὑπὸ τῶν βαθειῶν αὐλάκων τῶν σκέψων, δασεῖαι λευκαὶ τρίχες ὄφρων, σκιάζουσαι τοὺς λίαν βαθύως κεχωσμένους ὄφθαλμοὺς, ὑποδεικνύουσιν ἰδιόζουσαν ἐπαγωγὸν σπουδαιότητα. Ἄγνοοι δὲ τίς, προσβλέπων αὐτόν, τί κυρίως ἀκφράζεται διὰ τῆς μορφῆς αὐτοῦ, ἂν ἡ φρόνησις ἢ ἡ εὐφύα, ἂν τὸ φιλέρευον ἢ ἡ ἐμπιστοσύνην διεγείρουσα ἀπλότης.

Ἐκ τῶν πολλῶν ἐπιστημονικῶν ἀξιωματῶν ἅτινα ἐδόθησαν εἰς τὸν Δάρβιν μνημονεύομεν ἐνταῦθα: τοῦ βασιλικοῦ μεταλλίου, ὅπερ ἔλαβεν ἀπὸ τῆς βασιλικῆς ἐταιρείας ἐν Λονδίῳ τῷ 1853, τοῦ μεταλλίου τοῦ Κομπλέϋ τῷ 1862, τοῦ μεταλλίου τοῦ Βολλαστῶνος ὑπὸ τῆς γεωλογικῆς ἐταιρείας. Ἐν ἔτει 1867 ἐγένετο ἰππότης τοῦ πρωσικοῦ τάγματος «*pour le mérite*». Ἐν ἔτει 1868 τὸ πανεπιστήμιον τῆς Βόννης ἀνέδειξεν αὐτόν, ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς πεντηκονταετοῦς ἑορτῆς τῆς ἐγκαθιδρύσεως αὐτοῦ, ἐπίτιμον διδάκτορα τῆς ἰατρικῆς. Ἡ σχολὴ ἀποκαλεῖ αὐτόν ἐν τῷ διπλώματι ἰδρυτὴν τῆς θεωρίας τῆς ἀρχῆς τῶν εἰδῶν. Πλὴν ταύτων ὁ Δάρβιν εἶνε ἐπίτιμος διδάκτωρ τῆς Κανταβριγίας καὶ τῆς Ὁξφόρδης, μέλος τῆς βασιλικῆς ἐταιρείας ἐν Λονδίῳ (*F. R. S.*), τῆς βασιλικῆς ἐταιρείας ἐν Ἐδιμβούργῳ (*F. R. S. E.*), τῆς λιναϊκῆς ἐταιρείας ἐν Λονδίῳ, τῆς γεωλογικῆς ἐταιρείας αὐτοῦ (*F. G. S.*), τῆς ἀκαδημίας τῶν ἐπιστημῶν ἐν Βερολίῳ, Στοκχόλμῃ, Παρισίσις, Βιέννῃ, Πετροῦπόλει, τῆς καίσαρικῆς ἀκαδημίας τῶν περιέρων τῆς φύσεως, τῆς ἐταιρείας τῶν ἐπιστημῶν ἐν Οὐφεάλῃ καὶ Νέα Ἰόρκῃ, ἐπίτιμον μέλος τῆς φυσικοῖστορικῆς ἀκαδημίας ἐν Φιλαδελφίᾳ καὶ εἰς πλῆθος ἄλλο σπουδαίων σωματείων.

Πλείον ὅμως ἐνδιαφέρουσιν ἡμᾶς καὶ μείζονα ποικιλίαν τοῦ ἐξωτερικοῦ αὐτοῦ βίου παρέχουσιν

αἱ ἐκτεταμέναι αὐτοῦ ἐπιστημονικαὶ ἐνασχολήσεις. Πλὴν τῶν γενικῶς γνωστῶν μεγάλων αὐτοῦ ἔργων ἐξέδοτο ὁ Δάρβιν καὶ πλῆθος γεωλογικῶν, ζωολογικῶν καὶ βοτανικῶν ἔρευνῶν. Ὁλίγιστοι φυσιοδίφαι ἠσχολήθησαν ἐπὶ τόσον εὐρέως ἐπιστημονικοῦ πεδίου καὶ μεθ' ὁμοίας ἐπιτυχίας. Ὁ Δάρβιν δὲν εἶνε εἰδικὸς οὔτε εἰς τὴν ζωολογίαν οὔτε εἰς τὴν φυτολογίαν οὔτε εἰς τὴν γεωλογίαν· εἶνε κυρίαρχος καὶ τῶν τριῶν τούτων ἐπιστημῶν. Ἐγγλεῖαι ἐν ἑαυτῷ ἀληθῆ ὀησαυρὸν φυσικοῖστορικῶν γνώσεων. Τὰς μεγάλας του ὅμας ἀνακαλύψει χρεωστῆ εἰς τὴν μετὰ ζήλου σπουδῇ τῆς παραγωγικότητος τῶν ζώων καὶ τῆς κατ' ἐκλογὴν θεραπείας τῶν φυτῶν, ἐξ οὗ δύνανται τανῶν νὰ παραδειγματισθῶσι καὶ ἀπαντες οἱ ζωολόγοι καὶ οἱ βοτανικοί. Διότι μέγρι τοῦδε οἱ κτηνοτρόφοι καὶ φυτοκόμοι εἰργάζοντο χωρὶς νὰ προσέχουσι ποσῶς τὸν νοῦν εἰς θεωρητικὰς ἐρεῦνας· τὰ καταπληκτικὰ δ' ἀποτελέσματα τῶν ἐργασιῶν τῶν περὶ τὴν κατ' ἐκλογὴν κτηνοτροφίαν τῶν οἰκιακῶν ζώων καὶ τὴν κατ' ἐκλογὴν φυτοκομιῶν τῶν οἰκιακῶν φυτῶν ἀσχολουμένων εἰδικῶν ἀνδρῶν ἔμενον ὅλας ξένα καὶ εἰς τοὺς ἐπιστήμονας συλλέκτας καὶ εἰς τοὺς ζωολόγους καὶ βοτανικοὺς τῆς λιναίας καὶ κυβερνείου σχολῆς. Εἰς τὸν Δάρβιν δὲ κυρίως ἀνήκει ἡ δόξα ὅτι μετὰ πολλοῦ κόπου κατέκτησε καὶ τὸ πεδῖον τοῦτο τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν. Οὕτω δὲ καὶ τὴν ἐμπειρίαν προήγαγε καὶ εἰς τὴν καθαρὰν θεωρίαν ἀπέδωκε τὴν προσήκουσαν ἀξίαν, βριπτικῶς ἐξόρισας τὴν προτέραν μονομερῆ τελειολογίαν ἐκ τῆς φυσικῆς ἱστορίας καὶ ἀντικαταστήσας αὐτὴν διὰ τῆς φυσικῆς διαλογῆς.

Ὁ χρονολογικῶς ἐπισκοπῶν τὰ ἀπαντα τοῦ Δάρβιν, ὅα ἐκτιμῆσθ ἐπαξίως τὴν συγγραφικὴν αὐτοῦ δεινότητα, ἧτις συγχρόνως εἶνε πιστὴ ἐκτικὴ τῆς ὁδοῦ τῶν σπουδῶν του. Ἐκ τῆς ἐπισκοπῆσεως δὲ ταύτης θέλει παρατηρήσει, ὅτι πρῶτον μὲν ἐδημοσιεύθησαν ἐκ τῶν εἰδικῶν μελετῶν μόνον γεωλογικαί, εἶτα ζωολογικαί, τέλος δὲ σχεδὸν μόνον βοτανικαί. Τανῶν δὲ ὁ μετὰ νεανικῆς εἰσέτι δυνάμεως ἐργαζόμενος φυσιοδίφης ἀσχολεῖται κυρίως εἰς φυσιολογικὰ ἐπὶ τῶν φυτῶν πειράματα.

Παραλείποντες ἐνταῦθα τὰ διάφορα τοῦ Δάρβιν συγγράμματα, ἀναφέρομεν τρία μόνον. Ἐν ἔτει 1839 ἐξέδοτο περιγραφήν του περὶ τὴν γῆν περιπλοῦ του, ἐν ἔτει δὲ 1859 τὸ σύγγραμμα τὸ ἰδρῶσαν τὴν νέαν χρονολογίαν ἐν τῇ φυσικῇ ἱστορίᾳ, ἧτοι τὸ *Περὶ τῆς ἀρχῆς τῶν εἰδῶν τῶν ζώων καὶ τῶν φυτῶν διὰ τῆς κατὰ φύσιν ἀνατροφῆς ἧτοι τῆς διατηρήσεως τῶν τελειῶν φυτῶν ἐν τῷ ἀγῶνι περὶ ὑπάρξεως*. Λονδίνον 1859. Ἡ πρώτη ἐκδοσις τοῦ συγγράμματος τούτου ἐγένετο τῇ 24 Νοεμβρίου 1859, ἡ δευτέρα ἀμετάβλητος τῇ 7 Ἰανουαρίου 1860 (πε-

ριέχουσα ΙΧ-502 σελίδας) ή τρίτη κώλημένη, διωρωμένη, έχουσα δε ιστορικήν εισαγωγήν, τόν Μάρτιον τοῦ 1861 (XX-538 σελ.) ή τετάρτη τῷ 1866, ή πέμπτη διωρωμένη (XXIII-596 σελ.) τόν Μάιον τοῦ 1869, ή δέ ἕκτη ἐκδοθεῖσα εἰς ἀντίτυπα δέκα και ἐπτὰ χιλιάδας ἐν ἔτει 1872. Τοῦ πρωτοτύπου δὲ τούτου ἐγένοντο πάμπολλαι μεταφράσεις, δύο εἰς τὸ γερμανικόν, δύο εἰς τὸ γαλλικόν, δύο εἰς τὸ ρωσικόν, μία ἄλλανδική, μία ἰταλική, πολλαὶ δὲ ἀμερικανικαὶ πρὸ τοῦ 1870.

Τὸ περι ἀρχῆς τῶν εἰδῶν σύγγραμμα θεωρεῖ ὁ Δάρβιν ὡς πρόδρομον ἄλλων περιεκτικωτέρων συγγραμμάτων, ὧν τῆς δημοσιεύσεως ἤρξατο ἀπὸ τοῦ 1868.

Ἐν ἔτει 1871 ἐξέδοσε τὸ τὸ γενικὸν διαφέρον κινήσαν ἔργον, *Περὶ τῆς φυσικῆς τοῦ ἀνθρώπου καταγωγῆς και περὶ τῆς γενετικῆς και τῆς διαλογικῆς ἀνατροφῆς*. Ἀδίκως δὲ μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης εἶχον ἰσχυρισθῆ, ὅτι ὁ Δάρβιν ἐφοβήτο νὰ ἐξαγάγῃ ἐκ τῆς θεωρίας αὐτοῦ τὴν σπουδαιότεραν τῶν συνεπειῶν, ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἔχει ζωικὴν τὴν καταγωγὴν, διότι εἰς δύο χωρία τοῦ ἐν ἔτει 1868 ἐκδοθέντος συγγράμματός του εἶχον ἤδη σαφῶς ἐκφρασθῆ περὶ τούτου. Ἐν τῷ συγγράμματι τούτῳ ἐρευνᾶται τὸ ζήτημα ἐκ βάθρων, και διαφωτίζεται και ὑποστηρίζεται μετ' ὄλης τῆς σαφηνείας. Τούτου δευτέρα ἐκδόσις, ἐκ δέκα χιλιάδων ἀντιτύπων, ἐγένετο τῷ 1875.

Ὡς πρὸς τὴν ὑποδοχὴν δὲ τῆς δαρβινικῆς θεωρίας δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν, ὅτι αὐτὴ οὐδαμῶς, οὔτε ἐν αὐτῇ τῇ Ἀγγλίᾳ, διήγειρε τόσῳ μέγα διαφέρον, τόσῳ μεγάλας κατακρίσεις και τόσας συμπαθείας ὥσπερ ἐν Γερμανίᾳ.

Ἀφ' οὗ χρόνου ἤρξαντο ἀναφανόμενα τὰ συγγράμματά του ἀληθῆς πλήμυρα συγγραμμάτων ἠγέρθη αὐτόθι. Εἰς πλείστα γερμανικὰ πανεπιστήμια και τανῦν ἐτι παραδίδονται ὡς ἰδιαιτέρος κλάδος εἰς σπουδαστάς πασῶν τῶν ἐπιστημῶν εἰς ὑπερπλήρη ἀκροατήρια.

Και ὄντως, οὐ μόνον ἡ Ζωολογία και ἡ Φυτολογία, ἡ Ἀνατομία και ἡ Ψυχολογία, ἀνεπτύχθησαν σπουδαίως δεγθεῖσαι τὴν θεωρίαν ταύτην, ἀλλὰ και ἡ Ἱστοριολογία και ἡ Ἀνθρωπολογία και ἡ Φιλοσοφία, ἰδίως δὲ ἡ Ψυχολογία δὲν ἀρνοῦνται ὅτι ὑπέστησαν τὴν ἀνατρεπτικὴν τῆς θεωρίας ταύτης ἐπίδρασιν.

Και τὸ μέγα δὲ πρόβλημα πῶς ἀνεπτύχθησαν φυσικῶς και τίνι τρόπῳ ἐτροποποιήθησαν κατὰ μικρὸν ἐν τῷ δρόμῳ τῶν αἰώνων αἱ τανῦν ἐν χρόνῳ θρησκείαι και οἱ τῶν ἡθῶν νόμοι, και τὸ αἰνίγμα λέγομεν τοῦτο, τὸ ὑπὸ τῶν παρελθουσῶν ἑκατονταετηρίδων παραδοθέν εἰς τοὺς κατ' ἄμᾶς χρόνους οὐδέποτε θέλει ἀποσφραγισθῆ ἦεν τοῦ—*δαρβινισμοῦ*.

ΣΗ. ΜΗΔΙΑΡΑΚΗΣ.

Η ΑΓΓΛΙΚΗ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ

και αἱ συνουκίαι τῶν πενήτων ἐν Λονδίῳ.

Ἐν Λονδίῳ, τῇ 15 Ἰουνίου 1879.

Πρὸ ὀλίγου περιήλθον συνοδευόμενος ὑπὸ δύο βοηθῶν τῆς ἀστυνομίας, οὓς ὁ ἀστυνομὸς συνταγματάρχης κ. Ἐνδερσον ἔσχε τὴν καλωσύνην νὰ θέσῃ ὑπὸ τὴν διαδοσίν μου, τὰ lodgings και τὰ lapanos τοῦ Οὐάιτ Ἰσάπελ. Δευτέραν ταύτην φορὰν εἰσέδουν εἰς τὰ ὑποθήκια ταῦτα τοῦ Λονδίνου, ἐνθα οὐδέποτε θέτουσι τὸν πόδα οἱ Ἄγγλοι, παρὰ προσδοκίαν δὲ παρετήρησα ὅτι ἐν πασῶν ἢ πρόδοσις ἢ ἀν θέλετε ὁ συρμός βραίνει εἰς τὰ ἐμπρός. Τὸ Οὐάιτ Ἰσάπελ τοῦ 1879 δὲν δημοιάζει πλέον πρὸς τὸ τοῦ 1876. Αἱ γυναῖκες ὀλιγώτερον ἢ ἄλλοτε σύρουσι τὰς φρικώδεις γραφικὰς ἐνδυμασίας των, τὰς κοκκίνας και κίτρινας ἐκείνας ἐσθῆτας, μετὰ τὰς ὁποίας ὠμοιάζον πρὸς ῥακοφόρους χορευτρίδας θεάτρου, οἱ δὲ ἄνδρες δὲν φοροῦσι πλέον τὰ τρυπημένα ἐκεῖνα και κατ' ἄλλόκοτον τρόπον διστραμμένα λευκὰ καστόρια, ἅτινα τόσῳ εἶχον ἐμποιήσει αἰσθησιν και εἰς ἐμὲ και εἰς τὸν ζωγράφον Νίττην, ὅτε τὸ πρῶτον εἶχον περιέλθει μετ' αὐτοῦ τὴν συνοκίαν ταύτην. Πρέπει λοιπὸν νὰ σπεύσῃ ὅστις θέλει ἐκ τοῦ πλησίον νὰ ἴδῃ ἐν ταῖς μεγάλαις πόλεσι τὰς κοινωνικὰς ἐκείνας πληγὰς, αἵτινες ἐν μέρει πανταχοῦ ἐπουλώνονται χωρὶς ἐντελῶς νὰ θεραπευθῶσι, τὰ ῥάκη ἐκεῖνα, ἅτινα ὀσμήραι ἐξάφανίζονται και καθίστανται κατὰ τὸ φαινόμενον εὐπροσωπότερα χωρὶς ἢ σὰρξ νὰ γίνηται παχυτέρα και χωρὶς νὰ παρέχεται θρεπτικώτερα τροφή εἰς τὸν ἄνθρωπον.

Χθὲς λοιπὸν μετὰ τριῶν τετάρτων τῆς ὥρας δρόμον ἐφ' ἀμάξης, ἀφορμηθέντες ἐκ τοῦ Πικκαδιλύ, ἐφθάσαμεν εἰς τὴν εἴσοδον μικροῦ δρομίσκου, Λέμαν στρεῖτ καλουμένου, εἰς τὸ ἄκρον τῆς μεγάλης ὁδοῦ Οὐολδ Γκάιτ, ἐνθα τὰ πολλὰ κρεωπωλεῖα. Οἱ βοηθοὶ τῆς ἀστυνομίας, εἰς οὓς εἶχον ἐκ τῶν προτέρων γίνεαι γνωστὴ ἢ ἐπίσκεψίς μας, ἐνδεδυμένοι πολιτικὰ ἐνδύματα, περιέμενον τὴν ἀφίξιν τῆς ἀμάξης μας. Ὁ ἕτερος αὐτῶν, ὁ κ. Μίωσερ, ὅστις ὠμίλει λαμπρὰ τὴν γαλλικὴν και εἶχε πέρυσι συνοδεύσει τὸν πρίγκιπα τῆς Οὐαλλίας εἰς τὸ εἰς Παρίσιους ταξιδεῖόν του, μᾶς εἶπεν ὅτι ὁ συνάδελφός του ἔχων τὴν γενικὴν ἐποπτείαν τῶν lodgings, ἐμελλε νὰ μᾶς ὀδηγήσῃ παντοῦ, ἔπου ἠθέλωμεν νὰ ὑπάγωμεν, μᾶς συνίστα μόνον νὰ εἰμεθα σιγῆλοι και νὰ μὴ ἀποκρινόμεθα εἰς ἐκεῖνους, οἵτινες ἤθελον τυχὸν μᾶς ἀποτείνειν τὸν λόγον.

Ἡ ὥρα εἶνε περίπου ἡ ἐνδεκάτη, εἰμεθα δὲ τέσσαρες ἡμεῖς και δύο οἱ βοηθοὶ, ἔξ. Ἀπεπέψαμεν τὴν ἀμάξαν και ἐβαδίζομεν περὶ χωροῦντες πρὸς σκοτεινὰς ὁδοὺς, ἐνθα ἀνεφαίνοντο ἐδῶ και ἐκεῖ ἐπίφοβα πρόσωπα και σύρονται λευκοφορεμένοι γυναῖκες, ναῦται Ἰρλανδοί, νυκτοπλά-

1, Ἰδί και τῶμ. Η' τῆς Ἐστίας σελ. 786 και 803.

νητες και ἄλλοι ἐλαύνοντες χειραμάξια, ἐφ' ὧν ἔκειντο ἐκτεθειμένοι βραστοὶ κολλοὶ, λαχανικά, ῥαβάρβαρον και κομμάτια ἐρυθροῦ κρέατος. Ὁ ὄχλος πηλὸς συνωθεῖται παρὰ τὰς εἰσόδους τῶν ὀξείως φωτιζόμενων οἰνοπωλείων και πνευματοπωλείων, νεαραὶ δὲ γυναῖκες, τὸ πλείστον εὐμορφοὶ και τινες μετὰ ὑπαγιασμένους τοὺς ὀφθαλμοὺς προσμένουσι, καγχάζουσιν, ὄζουσιν οἰνοπνεύματος και Ἰρλανδικοῦ οἰσπίου.

Εἰσερχόμεθα εἰς τι ἰρδικὸν καφενεῖον—ἀς τὸ ὀνομάσωμεν οὕτως—ὑπερκαχελισμένον θορυβώδους πλήθους ἢ ζέστη εἶναι ἀφόρητος. Βλέπεις ἐκεῖ θηριώδεις ὕψεις, ἄνδρας φοροῦντας παράξενα καλύμματα, διακρίνεις δὲ και λεπτοὺς προσώπου χαρακτῆρας μάλιστα μεταξὺ τῶν γυναικῶν, αἵτινες φαίνονται ἠλίθιοι. Ἰπάρχουσι μεταξὺ τοῦ πλήθους οὐκ ὀλίγοι εὐμορφοὶ ἔβραται προσεκτικῶς ἀκροφόμεναι ἀνοήτου τινὸς ἄσματος ἢ παρατηροῦσαι ἀγροίκον ἀοιδὸν μαυρισμένον ἔχοντα τὸ πρόσωπον διὰ κεκαυμένου φελλοῦ και ὀρχούμενον μετὰ ξύλινα σανδάλια. Ἐπειτα παρουσιάζεται παχύσαρκος γυνὴ μετὰ ἐνδυμασίαν Ἰρλανδικήν, στρογγύλον ψάθινον κάλυμμα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς και κοντὸν φόρεμα και ἀρχίζει νὰ φθῆ ἄσμά τι τῆς πατρίδος τῆς, ὅπερ ἀπὸ τοῦ βιάους τοῦ φοβεροῦ ἐκείνου ὄχλου ὑποδέχονται λαρυγγικαὶ εὐφημίαι ἔμοιαι πρὸς βροχηθμοὺς θηρίου. Μετὰ τὴν κατὰ πᾶσιν τοῦ θορύβου κρῆσιν τις μαυροφορεμένης ὁμοιοσ πρὸς τοὺς chairman τῶν συναυλιῶν τῆς ὁδοῦ τοῦ Ὁξφορντ ἢ τοῦ Ἀυμάρκτ ἀγγέλλει εἰς τὸ πλῆθος τὰ ἄσματα, τὰ ὁποῖα ἐμελλον νὰ ψαλῶσι και τὰ ἄλλα παιρνίδια, τὰ ὁποῖα ἐμελλον νὰ ἐκτελεσθῶσι. Ὅσον βαθέως και ἄν καταβῆς εἰς τὰ κοινωνικὰ στρώματα θὰ ἀπαντήσῃς τὸ μαῦρον φόρεμα ἀκόμη δὲ και τὸν λευκὸν λαϊμοδέτην.

Ἡ μουσικὴ ἐκεῖνη τράγλη καλεῖται Wilton's Palace of Varieties. Ἰπάρχουσι δὲ και θεάτρα ἐνταῦθα, τὸ θέατρον Pavilion π. χ., ἐνθα παρασταναται δρᾶματα ὀλιγώτερον αἱματηρὰ ἢ τὰ διαδραματιζόμενα ἐν ταῖς ὁδοῖς. Ἐξελθόντες τοῦ παλατίου τῶν Varieties εἰσερχόμεθα εἰς αἴθουσαν χοροῦ, ὅπου ἐν πνιγροτάτῃ ἀτμοσφαιρᾷ στροβιλοῦνται γερμανικὸν στρόβιλον γυναῖκες μετὰ ἑσθωριασμένα και ἐλευνὰ ἱμάτια και ἄνδρες ἐπι φαυλοτέρων ἔχοντες τὴν ὄψιν και τὴν περιβολὴν πρὸς τὸν ἕχον ἐνὸς βαρουαίου και δύο κλαρινέτιων. Ἰρχοῦντο δ' ἐκεῖ γερμανικὸν βάλις διότι Γερμανοὶ συνήθως συναθροίζονται εἰς τὸ μεταπρατήριον ἐκεῖνο τοῦ ζύθου και τοῦ βράνδου. Ἄστος μετὰ τῶν ὄνυχας εἶνε κεντημένος εἰς τὴν εἴσοδον, ἐξ οὗ λαμβάνει τὸ ὄνομα, ὁ Πρωσικὸς Ἄστος, ἡ αἴθουσα αὕτη τοῦ χοροῦ ἦτις καίται εἰς τὸ Saint George in East και ἔχει φήμην χειροτέραν τῶν χειρίστων καταγωγῶν τῶν Παρισίων. Ὡς ἀναψυκτικὰ ἐκεῖ προσφέρονται εἰς τοὺς κτηνώδεις ὀρχηστὰς λουκά-

νικα και λεπτοκαρία. Αἱ γυναῖκες, ὧν μία σὺρει τετραμμένον φαῖον βελουδένιον φόρεμα διασῶζον ἐτι λείψανα τοῦ πάλαι ἐκ μαύρων χαίρων κρασπεδάματος, ὀρχοῦνται και μόναι των, ὡς αἱ μικραὶ γριλέται ὑπὸ τὰ δένδρα τοῦ Πράτερ τῆς Βιέννης, στροβιλιζουσαι μετὰ βαρῆα ποδῶν κρατήματα. Δὲν δύναται τις νὰ φαντασθῆ πόσον φρικώδης εἶνε ἡ ἀνδροκαρῆς λαμπρότης τῶν ὀφθαλμῶν των και πόσον φαῦλα τὰ προκλητικὰ των μειδιήματα ὑπὸ τὴν ἐκτυφλόνουσαν λάμψιν τοῦ φωταερίου. Ἀπὸ τοῦ Ἄετοῦ τῆς Πρωσσίας ἀς πορευθῶμεν εἰς μέρος ἰσπανικόν.

Ναῦται τῆς Βαρκελώνης και χαλκῶχοι μείρακες τῶν Γαδεύρων περιστρέφοντες μεταξὺ τῶν ἰσχυῶν δακτύλων των σιγαρέττα θεωροῦσιν ὀρχουμένης κορασίδας και ὑπὸ τοὺς κοκκίλους σκούφους των μᾶς παρατηροῦσιν ἐν σιγῇ ἀποροῦντες ὅτι εἰς τὸν Χορδὸν τοῦ Ρόδου εἶχον εἰσχωρήσει ἀστυνομικοὶ ὑπάλληλοι. Ἀπὸ τῆς καπιτισμένης στέγης τῆς αἰθούσης τοῦ Ρόδου κρέμανται τεμάχια σημαῶν και πάντων σχεδὸν τῶν ἔθνῶν τὰ ἐμβλήματα εἶνε ἀναπεπταμένα ἐκεῖ, εἰς τὸ δυσώδες ἄντρον πάσης κακίας. Οἱ εἰς τὸν λιμένα τῆς ἀγγλικῆς μητροπόλεως καταγόμενοι ναῦται εὐρίσκουσιν ἐν τῇ πυκνῇ καπνῇ τῆς πίπας και τῇ βαρείᾳ ὀσμῇ τῶν οἰνοπνευμάτων τῆς πατρίδος των πάντες τὰ χρώματα.

Ἄλλ' εἰς πάντα ταῦτα τὰ ποτικὰ και μουσικὰ ἐντευκτήρια, εἰς τὰς σκοτεινὰς ἐκείνας ὀδοὺς δυνατὸν εἶπειν ὅτι ὀλιγώτεροι σχετικῶς εἶνε τῶρα οἱ οἰνόφυγοι και τοῦτο διότι ἡ ὑπὸ τριῶν ἐτῶν ἐξακολουθοῦσα ἐμπορικὴ κρίσις στερεῖ τοὺς ἐργάτας τῶν ἀναγκαίων χρημάτων και τοὺς ἐξαναγκάζει μάλιστα νὰ καταφεύγωσιν εἰς τὸ work-house (κατάλυμα τῶν ἐργατῶν).

Εἰς τὸ work-house καταλύουσι τὴν νύκτα. Τοιαῦτα νυκτερινὰ καταλύματα συνεστάθησαν και ἐν Παρίσι, τὰ τοῦ Λονδίνου ὅμως θεωροῦνται ὡς ὑποδείγματα. Πρὶν ἢ εἰσελθωμεν εἰς τι ἐξ αὐτῶν ἀς ἀκολουθήσωμεν τὸν σκοτεινὸν ἐκεῖνον δρομίσκον τὸν ἐκατέρωθεν σανιδόκλειστον, ὅστις ἀπολήγει εἰς πλατεῖαν ὁδόν, ἐνθα ὄμιλοι ἀνθρώπων διαλέγονται, γελῶσι, φθῶσιν ἢ ὑβρίζονται. Εἰς τὸ ἄκρον τοῦ δρομίσκου, μετὰ πολλοὺς ἐλιγμοὺς ἐν σκότει φηλαφητῶ, ὁ ἀστυνομικὸς ἐπιστάτης τῶν καταλυμάτων εἰσεργεταί εἰς χαμηλὴν μονώροφον οἰκίαν και χαιρετίσας ἠλικιωμένην γυναῖκα, ἣτις ἵσταται εἰς τὸ ἰσόγειον, ἐν στενῷ δωματίῳ, ἀναβαίνει συναναβαίνουμεν δὲ και ἡμεῖς μετ' αὐτοῦ, χαμηλόνοτες τὴν κεφαλὴν, κλίμακα στενὴν, ἣτις ἀπολήγει ὡς τρύπα κελάρου εἰς μικρὸν καπιτισμένον και δυσώδη θάλαμον, ἔπου δὲκτὼ δέκα ἄνθρωποι, πάντες σχεδὸν μαζεμένοι ἐπὶ καταπεπιεσμένων ἀχρροστρωμάτων, προσβάλλουσι τὴν κατὰ μαυρον και χαλκοειδῆ των ὄψιν πρὸς τι λυχνάριον καίον ἐκεῖ ἐν τῇ μέσῃ αὐτῶν, ἐν ὑαλίῳ δοχείῳ.

ΤΟΜΟΣ Η'— 1879.

59

— Καλημέρα, 'Ιόνσων! είπεν δ' επιστάτης. Φωνή δέ τις μόλις ακουομένη απήντησε.

— Καλημέρα.

Τίς είχεν διηγήσει; Οί άνθρωποι εκείνοι, όν δύο μόν ήσαν όρθιοι, οί δά λοιποί έκειντο, πάντες δ' έφόρουσαν εύρωπαίαιάς ένδυμασίας, ήσαν άκίνητοι και ώμοιάζον πρός άγάλματα. Τό πρόσωπόν των, τό όποιον έφαινετο μαύρον, έφωτίζετο υπό των λυχναρίων εκείνων, πρός δ' έπλησίαζον καπνίζοντες εις πίπας παντοίων και παρθόζων σχημάτων. 'Ο άποκριθείς εις τόν επιστάτην είνε ό γέρον εκείνος ό ισχνός και κίτρινος, ό κοίλην έχων τήν όψιν και άραιόν τόν πάγωνα. Πρός τήν φλόγα του λυχναρίου θερμαίνει ούσίαν τινα προσκεκολλημένην εις τό άκρον σύρματος. 'Ο γέρον εκείνος είνε ό 'Ιόνσων ό όπιωρρός.

Είνε Κινέζος και Κινέζοι είνε και πάντες οί άλλοι οί εκεί συγκείμενοι, ναύται έλθόντες εις τήν τρύπαν εκείνην, ένθα τούς περιμένει μακαρία άναισθησία και χαύνωσις διά του όπιου. Μόλις κατήχθησαν εις τās άγγλικās άκτάς έτρεξαν εις τήν τρώγλην. Είκοσιπέντε έτη είνε, άφ' ου ό 'Ιόνσων εις τό άπόκεντρον εκείνο του Λονδίνου μέρος κάμνει τόν έμπορον του όπιου και ποτίζει τούς συμπολίτας του θάνατον, τόν όποιον τώ πληρώνουσιν εις άγγλικόν νόμισμα, εάν έχωσιν, ή άλλως εις κινεζικόν. 'Ο 'Ιόνσων γνωρίζει εις πόιους άργυραμοίβους θά ανταλλάξη τά τρυπημένα κέρματα τής Κίνας άντι νομίσματος κυκλοφορούντος έν 'Αγγλία' είνε πλούσιος, πλουσιώτατος και όμως εκεί θάποθάνη, εις τήν ύπερπάρη τρύπαν του. Πατήρ του είνε τό Σαγγάι και τό άληθές του όνομα 'Ιωά-Σω, τό όποιον έξήγγλισεν εις τό 'Ιόνσων, ένυμφούθη δε—πράγμα παράδοξον—'Αγγλίδα γυναίκα, ήτις τόν άγαπή και θησαυρίζει ως αυτός. Δέν είνε παράξενον ήμέραν τινά να ακούσωμεν ότι τούς έπνιξαν διά να κλέψωσι τήν περιουσίαν των, τίποτε όμως δέν θά εύρωσι διότι φαίνεται ότι ό Κινέζος κατορύσσει που τά χρήματά του.

Οί όπιωρροί αυτοί καπνίζουσι δώδεκα περίπου πίπας καθ' εκάστην. Κινέζοι ούδέποτε κατέγονται πρός τό κατάστημα του 'Ιόνσων διότι του Ούρανίου Κράτους ό προσθευτής δέν έπιτρέπει εις τās συμπολιτικάς του, εάν ύπάρχωσιν επί των εις 'Αγγλίαν καταπλεόντων πλοίων, να εξέρχωνται εις τήν ξηράν. Παρατηρώ τούς σαπρούς εκείνους κραβάτους, τά ακίνητα εκείνα όντα, τās όψεις τās μαυρωπάς, τούς λευκούς όφθαλμούς, τά ρυπαρά των κεφαλών καλύματα! 'Υπάρχει εις τόν τοίχον πίναξ άνητημένος, έφ' ου είνε σημειωμένον πόσας πίπας εκαστος εκάπνισεν' εικόνας τινές και εις κοίχος συμπληρούσι τήν όλην των τοίχων διακόσμωσιν. 'Ασφυζία καταλαμβάνει εκεί τόν άνθρωπον, εις διάστημα δύο λεπτών τής ώρας δύναται τις να καταλή-

φθή υπό φθειριάσεως άμα και υπό ημικρανίας. Και όμως τάνθρώπινα εκείνα όντα λογιζουσιν έαυτά εύδαιμονα έν τή βρωμερά τρώγλη άποβλακούμενα υπό τής χρήσεως του όπιου.

— Good night, 'Ιόνσων!

— Good night!

'Εξερχόμεθα. Ουδέεις κινείται. Καπνίζουσιν.

'Ο όρομίσκος γέμει μικρών παιδιών ζητούντων έλεημοσύνην, έν κέντρν, ό δέ άστεροστικτός ούρανός επισκέπει τήν τόσην άθλιότητα!

'Ο επιστάτης μοι δεικνύει άντικρύ εις του 'Ιόνσωνος στενόν τι παράθυρον και τόσον χαμηλόν, ώστε θά ήδύνατό τις σχεδόν να τό φθάση εκτείνων τήν χείρα. 'Εκεί μέσα διέτριφεν ό Κάρολος Dickens! 'Εκείσθη εκεί αυτός, πλουσιώτατος ών, ίνα εκ του πλησίον και οίονει επί ζωντανού κρέατος σπουδάση τά ήθη και έθιμα των άθλιων.

Κατείχεν εκείνο τό δωμάτιον ότε συνέγραφε τό τελευταίον του μυθιστόρημα, ύπερ άπέμεινεν άτελής, τήν γυναίκα εκείνην τήν συζευχούσαν ένα μαύρον. Τό μυθιστόρημα εκείνο, διασκευασθέν έν Γαλλία μετωνομάσθη τό *Εγκλημα του 'Ιασπέρου*. 'Η επί μακρόν χρόνον διατριβή έν τή μεμολυσμένη εκείνη άτμοσφαίρα εκόψε τό νήμα τής ζωής του Δίκενς, έν έν τή άγρία εκείνη συνοικία πάντες ήγάπων χωρίς να τόν γνωρίζωσιν διότι έτεινε έλεήμονα τήν χείρα εις τās ταλαιπώρους γυναίκας και εις τά πτωχά παιδιά. 'Όταν απέθανεν ό περιφανής συγγραφέας, 'Αμερικανοί τινες ήγόρασαν τήν τράπεζαν του μικρού δωματίου, τήν κλίνην, τά χαρτιά, τό δάπεδον και αυτούς άκόμη τούς ποτικούς, οΐτινες εύρέθησαν εις τό ένδιαίτημα, όπου ό Δίκενς είχε γράψει τό τελευταίον μυθιστόρημά του!

Περί τās άπαισίας εκείνας στενωπούς (lanes) πόσοι άστεγοί, πόσοι άνέστιοι περιφέρονται! Βαδίζομεν παρ' ύψηλά τινα και σχεδόν κυλιώπεια τείχη, διαρχόμεθα διά στενής και έτοιμορόπου γέφυρας του Ταμέσεως, όπόθεν διακρίνομεν εις τά βάθη του ποταμού τούς ίστους των πλοίων. Είς τήν γέφυραν εκείνην σταθμεύει από τής όγδότης ώρας τής έσπέρας μέχρι τής έκτης τής πρώτης άστυνομικής ύπάλληλος ίνα έμποδέη τās αυτοκτονίας και τās δολοφονίας, διότι ή άσημος εκείνη γέφυρα, ήν επωνόμασαν *Γέφυραν των Στεναγμών* ήτο τό συνεντευκτήριον των άποπειρωμένων να γείνωσιν αυτόχειρες.

'Ο φρουρός έχει κλεπτοφάρον, τήν άστυνομικήν ράβδον με τής Μεγάλης Βρετανίας τά έμβλήματα έν δερματίνη θήκη και σήμαντρον, δι' ου δύναται να καλέση άμέσως πολλούς άνδρας τής ύπηρεσίας εις βοήθειάν του άν τύχη άνάγκη, μένει δε και διανυκτερεύει επί ένα όλόκληρον μήνα, μεθ' έν άλλος καταλαμβάνει τήν θέσιν του. 'Εκ τούτου γίνεται φανερόν ότι χρειάζεται να ήνε άνδρες στιβαροί οί άστυνομικοί τής 'Αγγλίας ύπάλληλοι. Καί τώ όντι' ούδέποτε κατα-

τάσσεται τις εις τās τάξεις των άνθρώπων τής άστυνομίας άν δέν έχη τούλάχιστον β ποδών και 7 1/2 γραμμών ύψος άναστήματος, β4 δε πλάτος στήθους. Οί φρουρούντες δε έν 'Αγγλία περιφέρονται έντός ώρισμένης άκτίας με ακρίβειαν ώρολογίου και καθ' εκαστον τέταρτον τής ώρας έπιθεωρεί αυτούς εις των προϊσταμένων ένα ιδίη άν ή ύπηρεσία εκτελήται ως δεί. 'Η άπομάκρυνσις του φρουρούντος από τής θέσεώς του τώ επιβάλλει πρόστιμον πέντε σελλινίων, άν δε πεντάκις ύποστή τήν ποινήν του προστίμου αποβάλλεται όριστικώς τής ύπηρεσίας.

— Είς τήν Γαλλίαν οί άστυνομικοί κλητήρες σκας, μοι λέγει ό κ. Μώσερ, διαλέγονται αιώνίως πρός τούς διαβάτας, οί ήμέτεροι παρατηρούσιν έν σιγή.

Και τούτο είπών άνέφερον ήμίν υπό έχεμουθίαν πλείστα τής άγγλικής άστυνομίας μυστήρια μαρτυρούντα τόν τρόπον, δι' ου οί 'Αγγλοι κλητήρες κατορθώνουσι σχεδόν πάντοτε να άνακαλύπτωσι τούς εις τās ούκίαις εισδύοντας κλέπτας.

'Εν τή στενωπή τή καλουμένη Old Gravel Lane μικρά θυρίς άνοίγει έντός πυλώνος πλατυτέρον έν τώ μέσω μεγάλων πλινθίων τευχών. 'Ο επιστάτης κρούει, εισερχόμεθα. 'Ενταύθα είνε έν των νυκτερινών εκείνων καταλυμάτων, έν work-house. Οί άστεγοί δύνανται να διέλθωσιν εκεί τήν νύκτα άντι έλαφράς εργασίας, εις ήν υποβάλλονται τήν πρωίαν τής επαύριον. Τά άνωια των Παρισίων, ως είπομεν, έχουσιν ως ύπόδειγμα τά work-houses του Λονδίνου.

Τό κατάλυμα, ύπερ επισκεπτόμεθα, έν Saint George in East είνε εύρύχωρον, δύνανται δε εις αυτό να καταφύγωσι χιλιάδες άστέγων. Διαιρείται εις μεγάλους θαλάμους κατέχοντας δύο σειράς, εις μόν τήν μίαν σειράν είνε οί άνδρες, εις δε τήν άλλην αί γυναίκες και τά παιδιά. 'Υπάρχει και τρίτος θαλάμος διά τά παιδιά τά έχοντα ήλικίαν άνωτέραν των δύο έτών, άτινα τήν νύκτα αποχωρίζουσι των μητέρων των.

Πās όστις ήθελε κρούσει τήν θύραν του καταλύματος, λέγει πρώτον τό όνομά του, έπειτα αποβάλλει τά ένδύματά του, άτινα σωρεύουσιν οί άρμόδιοι εις μίαν γωνίαν, τά επιπάσσουσι δι' έντομοφθόρου κόνεως και τά υποβάλλουσι κατά τό διάστημα τής νυκτός εις κάπνισιν διά θείου. 'Επειτα οδηγείται ό ξένος εις λουτρόν, ύπερ είνε καθαρώτατον, λελαξευμένον έν γρανίτη λίθω και έχει χαλκινόν τόν πυθμένα, ομοιάζει δε πρός αίγυπτιακόν σαρκοφάγον. 'Αλλοτε πολλοί κατά σειράν έλούοντο εις τό αυτό ύδωρ, άλλ' άφ' ου του 'Αγγλος τις δημοσιογράφος, θέλων τά πάντα ιδίαις όμμασι να παρατηρήση ίνα έν επιγνώσει διδών ειδήσεις πρός τούς αναγνώστας του έπορεύθη ώς κοινός τις πένης εις τό κατάλυμα και εξήτησεν άσυλον, ήρχισαν να παρέχωσιν εις εκαστον των προσερχομένων καθάρην ύδωρ. 'Επίσης

άντι κλίνης δέν έδίδετο άλλοτε εις τούς άθλιους εκείνους ή μόνον ξηρόν στρώμα άχρόρινον. 'Αλλά και διά τήν κλίνην και διά τό ύδωρ έγραψε τά δέοντα ό έφημεριδογράφος, όστις ώνόμαζεν έν τή έφημερίδι του *νύκτα έν τώ 'Αδην* τήν νύκτα, ήν είχε διέλθει εκεί και τοιουτοτρόπως συνεταράχθη ή άγγλική φιλανθρωπία, τά δε πράγματα διορθώθησαν. Νυν οί ξενιζόμενοι έχουσι στρώμα και προσκέφαλον και μάλλινον φαίον σκέπασμα, παρέχεται δε πρός αυτούς πρδ του κατακλιθώσι και ζωμός και μικρόν τετραγώνον τεμάχιον άρτου, όμοιον πρός μέγαν κύβον, ομοίως δε και τήν επαύριον μετά τήν εξέγερσιν τοίς δίδεται όλίγος άρτος πρδ του άπέλθωσιν.

Εισερχόμεθα εις τό μέρος ένθα κοιμώνται οί άνδρες. Είνε τεσσαράκοντα επτά εις δύο σειράς άχυρίων κλινών. Οί πόδες των εξέχουσι του σκεπάσματος και ομοιάζουσι πρδ πώδας πτωμάτων. 'Απαισία είνε ή θέα των πύλων και των ύποδημάτων των άνητημένων παρά τήν θύραν του κοιτώνος' πάσαι των πελμάτων αί έντομαί και των καστορών, πάσαι αί άθλιότητες των 'Επαιτών του Callot δέν δύνανται να δώσωσιν εις τόν αναγνώστην να νοήση τήν αίσθησιν, ήν έμποιεί ή χειροπιαστή εκείνη κακοδαιμονία, τά χάσκοντα εκείνα ύποδήματα, τά τρυπημένα καλύματα. 'Τί δε να είπη τις διά τούς γυναικείους πύλους; 'Εκεί βλέπεις τεμάχια ψιάθου να κρέμανται, ρυπαράς ταινίας λεπτοτομημένας, βλέπεις τό είδεχθές τής πολυτελείας φάσμα έν τώ μέσω τής πενίας και τής ρυπαρότητος! Μεταξύ δε των άθλιων εκείνων γυναικων ύπάγουσι τινες όληθώς άξίεοαστοι, μία μάλιστα, ήτις σβίγγει εις τās άγκάλας τής ώραιον βρέφος διεπές, γλυκό και ροδόχρουν, κοιμώμενον άγγέλου ύπνον έν μέση τή φρίκη. 'Η μήτηρ ξανθήν έχουσα τήν κόμην είνε δεκαεξ έτών. Μεταξύ τής έγκαταλειωμένης εκείνης και του μικρού, ύπερ ήμικλειστα έχει τό ροδόχροα χείλη, ρίπτομεν έν σελλίνοιον. Τό σελλίνοιον εκείνο θά ήνε τό θαύμα τής εξεγέρσεως, ό άρτος, έν ή ταλαιπωρος θά έχη όνειρευθή, άλλ' ίσως ίσως και τό οινόπνευμα!

Τά παιδιά, χωρισμένα από των μητέρων των, κοιμώνται εις τόν παρακείμενον θαλάμον, υπό τήν επιτήρησιν γραίας κοιμωμένης παρ' αυτά! Νομίζεις ότι είνε ή 'Ατροπος, έτοιμη να κόψη τό νήμα τής μικράς ζωής των, τόσον έχει άπαισίαν τήν όψιν.

Τήν επαύριον άμα εξυπνίσωσι, πάντες ούτοι θά παράσχωσι τρίαρον εργασίαν εις τό κατάστημα, αυτη δ' είνε ή πληρωμή τής ξενίας. Δέν απαιτεί δ' άλλως τό κατάστημα ή άνωφελέις τινάς εργασίας, λεπτοτομίας λ. χ. ή εκτύλιξιν σχοιρίων του ναυτικού ξηρόν όσον ή σάνις ή σχίσισμον ξύλων, πράγματα εις τά όποια οί ξένοι του work-house κατ' άρχάς μόν εύρίσκουσι

δυσκολίαν, έπειτα ταχέως συνειθίζουσι ήμως και ήχι μόνον τελειώνουσιν εύχερας τήν εργασιάν των, άλλ' ένίοτε ζητούσι και άλλην ένα έχουσι και τήν έξής νόκτα τό δικαιώμα του να κοιμηθώσιν έν τή καταλύματι.

Πάντες δ' εκείνοι οί άθλιοι δέν δύναται τις να είπη ότι είνε κακούργοι, άλλά μάλλον άνέστιοι, μη έχοντες ποδ να κλίνωσι τήν κεφαλήν. Ένίοτε κλέπτουσι, δέν είνε ήμως κλέπται έξ έπαγγέλματος. Περί τούτων θα έκαμνα τώρα ι- διαίτερον λόγον, άλλ' ή έπιστολή αύτη έγένετο ήδη πολύ μακρά, ώστε θα μοι έπιτρέψητε να κάμω β, τι οί έπιφυλλιδογράφοι, να αναβάλω δηλα δή τήν περαιτέρω αφήγησιν, αν και δέν είνε μυθιστόρημα, διότι ή κενία είνε δυστυχώς πραγματική και μεγάλη έν Λονδίνο. Υπάρχου- σιν εκει 80,000 ανθρώπων ζητούντων τήν έλεη- μούσνην των φιλανθρωπικών καταστημάτων, χωρίς έν τή άριθμη τούτη να συγκαταλέγων- ται και οί έν τοίς φρενοκομείοις πένητες παρά- φρονες, ουδέ αί χιλιάδες των πλανητών, ουδέ οί έπαίται οί τείνοντες τήν χεира έν ταις ήδοις, οίτινες κατά τινα καταστατικήν άνήρχοντο κατά τήν τελευταία ένδομάδα του μάου του τρέ- χοντος έτους εις 780 πρόσωπα, 556 άνδρας, 178 γυναίκας και 46 παιδία ήλικίας κατωτέρας των δεκαεξ έτών.

[Jules Charlotie]

Σ. Κ. Σ.

Η ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΠΕΙΡΑΣ

Έκ των του Σμάιλς περί χαρακτήρος.

Η πρακτική μάθησις αποκτάται έν τή σχολείω τής πείρας. Τά παραδείγματα και ή δι- δασκαλία είνε αναγκαία μέχρι τινός βαθμού· άνευ ήμως τής πείρας των βιωτικών πραγμάτων μένουσιν έν τή σφαίρα τής θεωρίας. Πρέπει τις να έπισκοπήση τό θετικόν μέρος τής ανθρωπίνης ύπάρξεως, όπως ο χαρακτήρ αυτού αποκτήση τήν χροιάν εκείνην τής αλήθείας, ήν δέν δίδει ουτε ή άνάγνωσις, ουτε ή διδασκαλία, άλλά μόνον ή καθημερινή μετά των άνδρών και των γυ- ναικών έπιμιξία.

Όπως ο χαρακτήρ έχη αξίαν πρέπει να είνε τοιοϋτος, ώστε να διατηρήται στερεός και εδ- σταθής έν τή αδιαλείπτω εργασιή του κόσμου τούτου, και έν τοίς πειρασμοίς και ταις δοκιμα- σίαις προς δε τούτοις να δύναται ν' άντέχη εις τήν καθημερινήν τριβήν του βίου.

Οί άνθρωποι, οί περί αυτών μόνον σκεπτό- μενοι και περί τής ιδίας ευπαθείας, είνε καθα- ροί έγωιστάι. Υπηρετούσιν έαυτούς και εις ου- δένα γνωρίζουσι να προσφέρωσι βοήθειαν. Ακούο- μεν καθ' εκάστην λεγόμενον ότι ο δεινά πλού- σιος απέθανε και αφήκεν εκατομμυρίων περιου- σίαν, άλλά δέν λέγεται και αν κατά τόν βίον του έβουλήσέ ποτε πτωχόν. Ο μη καταλείπων ουδέ όβολόν εις νοσοκομείον, ή εις άλλο τι κα-

τάστημα φιλανθρωπικόν, άλλά μόνον εις τήν α- κογένειάν του, είνε αυτός ο έγωισμός προσωπο- ποιημένος.

Η άμοιβαία βοήθεια είνε τοσοϋτον αναγκαία, όσον και ή βοήθεια προς έαυτόν. Όφείλομεν παντί τρόπω να παρέχωμεν συνδρομήν τή πλησίον. Εί- ναι καθήκον ήμών ως ανθρώπων, ως πολιτών και ως χριστιανών. Τι είνε ή χάρις εάν ουχι ά- μοιβαία βοήθεια, τρόπος του άνακουφίζειν τήν ανθρωπίνην άθλιότητα, του θεραπεύειν τά κακά και προοδοποιήσις προς τόν καθολικόν πολι- τισμόν;

Υπάρχουσι δε όντως έν τή κόσμω δυστυχείς, ους ο κόσμος οφείλει να βοηθή. Οί πτωχοί και άσθενείς είνε πρό των θυρών μας και δέν δυ- νάμεθα ν' αποδιώξωμεν αυτούς. Υπάρχουσιν αν- θρωποι άνίκανοι προς εργασιάν, άσθενείς, έπι- ληπτικοί, άνάπηροι, βλάκες, φθισικοί, μη δυνα- μενοι να ζήσωσιν άφ' έαυτών.

Η προς τούς ήμοίους βοήθεια και προστασία γίνεται κατά διάφορους τρόπους. Άλλοι μόν προτιμώσι ζώντες να παρέχωσι βοήθειαν τοίς πτωχοίς, άλλοι δε καταλείπουσι προς τούτο τήν περιουσίαν των πᾶσαν μετά θάνατον. Είς των έ- πιφανεστέρων τοιούτων εύεργετών υπήρξεν ο βα- ρώνος Monthyon γάλλος, σύμβουλος τής έπιμαρ- τείας εκ των μάλλον διακεκριμένων, ο όποιος αποθανών τή 1820 κατέλιπε πολλά εκατομ- μύρια φράγκων δι' άγαθοεργά και έπιστημονικά έργα. Άλλά και ζών έτι διένειμεν άπειρους πο- σότητες χρημάτων και εύεργετήματα.

Άνθρωποι δε ταπεινής καταγωγής έδειχθη- σαν έξ ίσου φιλελήμονες, πολλών άλλων γεννη- θέντων πλουσίων και εκ γένους.

[Παραλείποντες έν τή μεταφράσει τά παρα- δείγματα, άτινα παραθέτει ο Σμάιλς, μνημονεύο- μεν έν γενεί των φιλανθρωπικών και άγαθοεργ- γών προσφορών και έργων των γενναίων εκείνων τέκνων τής Ελλάδος, άτινα και πρό και μετά τήν αναγέννησιν αυτής μετεωρισθέντα υπεράνω παντός έγωιστικού αισθήματος, προσήνεγκον τόν πλοϋτόν των υπέρ του γενικού καλού. Σ. Μ.]

Πάν ανθρωπίνον ήν μετέχει αυτών των ευ- γενών κόπων και των καθηκόντων, και δέν δύ- ναται να παραλίπη ταϋτα άνευ ιδίας βλάβης, και τής κοινωνίας, εις ήν άνήκει. Μόνον αναμι- γνυόμενος τις εις τόν πραγματικόν βίον και εις τά έγκόσμια πράγματα δύναται ν' αποκτήση τās πρακτικές γνώσεις και τήν σύνεσιν. Αϋτόθι δε κείται ή κυρία σφαίρα των καθηκόντων. Αϋτόθι συναντά τις τās δυσκολίας και τās δοκιμασίας· αίτινες και κατά τόν τρόπον καθ' ήν φέρεται προς ταϋτας εξαλείφονται έν τή πορεία του βίου.

Η μετά των άλλων ανθρωπών άνάμιξις είνε ήσαϋτως αναγκαία, όπως ο άνθρωπος γνωρίσ- έαυτόν, και έλθη εις πλήρη έπίγνωσιν τής ά- ξίας και ικανότητός του. Ο μη έχων τήν πε-

ραν ταϋτην φέρεται προς τήν ματαιοφροσύνην, τήν κομπορημοσύνην και τήν άλαζονείαν· μένει έν πλήρει άγνοιά έαυτού.

Είπέ τις ποτε ότι ο έχων πεποιθήσιν εις έαυ- τόν ουδέποτε έν τή βίω προσκρούει εις τά όμ- ματα των άλλων, ένθ' οίς έαυτόν δυσπιστών καθίσταται δυσάρεστος. Έν τούτοις ύπάρχουσι πολλοί, οίτινες είνε μάλλον διατεθειμένοι να κρινώσι τήν ικανότητα των άλλων ή τήν έαυτών.

Άνάγκη λοιπόν να έχη τις ποιάν τινα γνώ- σιν έαυτού εάν θέλη να είνε ή να πράξη τι έν τή κόσμω. Είμαι όρος τό τοιοϋτον εκ των ών ουκ άνευ όπως σχηματίση τις πεποιθήσεις προσω- πικάς και καθαράς. Ο Φρειδερίκος Perthes έλε- γεν ήμέραν τινά εις νέον φίλον του, «Γνωρίζεις τί δύνασαι να πράξης, άλλ' έως ού μάθης τί δέν δύνασαι, ουδέν θα πράξης αξίον λόγου.»

Ο άνθρωπος, ήν ή πείρα κατέστησε σοφόν, κρίνει εύθυδικώς τά πράγματα, τά κείμενα υπό τās όψεις του, και τά όποια καθ' ήμέραν συ- ναντά καθ' ήδόν. Ο,τι καλοϋμεν κοινόν νοϋν, συνήθως είνε παραγόμενον κοινής πάρας, σω- φρώνως εφαρμοζομένης.

Οί νοημονέστατοι άνθρωποι είνε οί άνθρωποι των ύποθέσεων· ουτοι συλλογίζονται κατ' έκεινο, τό όποιον βλέπουσι και γνωρίζουσι, μη ήπιτό- μενοι εις φιλονεικίας περί του πώς έπρεπε τά πράγματα να ώσι.

Διά τούτο αί γυναίκες δεικνύουσιν ένιοτε πλείοτερον κοινόν νοϋν των άνδρών· διότι δέν έ- χουσι τοσαϋτας αξιώσεις, και κρίνουσι τά πράγ- ματα κατά τās αυτομάτους έντυπώσεις, ως λαμ- βάνουσι.

Ο βίος άπας πρέπει να θεωρηθή ως μέγα σχολείον πείρας, οϋτινος μαθηται είνε άνδρες και γυναίκες. Ως δε συμβαίνει εις όλα τά scho- λεία πρέπει να έχη τις πεποιθήσιν εις τά μα- θήματα, άτινα διδάσκαται· ένιοτε συμβαίνει να μη έννοώμεν τήν διδασκαλίαν και να εύρίσκωμεν δύσκολον τήν μάθησιν, πρό πάντων όταν διδα- σκάλους έχωμεν τās δοκιμασίας, τās λύπας και τās δυσκολίας· οφείλομεν ήμως ού μόνον ν' απο- δεχώμεθα ταϋτα, άλλά και ν' αναγνωρίζωμεν ότι προς τούτο υπό τής θείας χειρός πέμπονται.

Τά εκ τής πείρας αγαθά δέν καθίστανται έ- παισιόητά είμή κατά τήν πορείαν του βίου· ο δε βίος είνε ζήτημα χρόνου. Ο άνθρωπος τής πεί- ρας συνειθίζει να θεωρή τόν χρόνον ως τόν μέ- γιστον αυτού βοηθόν. «Ο χρόνος και εγώ καθ' οίουδήποτε», έλεγεν ένίοτε ο καρδινάλιος Μα- ζαρίνος. Λέγουσιν ότι ο χρόνος παρηγορεί, ότι καθωραίζει τά πράγματα· συγχρόνως ήμως και διδάσκει, ώριμάζει τήν πείραν, τήν δε σύνεσιν καθιστά καρποφόρον. Δύναται να είνε φίλος ή έχθρός τής νεότητος, παρηγορία ή δήμιος των γερόντων κατά τήν χρείαν, ήν έποιήσαντο αυτού.

Ο χρόνος, λέγει ο Γεώργιος Χέρβερετ, είνε ο

επιδέξιος δαμαστής τής νεότητος. Όταν τις είνε νέος, πόσον ο κόσμος φαίνεται αυτώ ώ- ραίος και λαμπρός! Τό πάν παρίσταται νέον, πλήρες χαράς και ήδονής. Καθόσον ήμως τά έτη βέουσιν εύρίσκωμεν τόν κόσμον τόπον λύπης μάλ- λον ή χαράς. Πόσον εύτυχείς είνε οί δυνηθέν- τες να διέλθωσι τώσας δοκιμασίας σταθερόν πνεύματι και καθαρόν καρδίη, εύθυμοι διαμεί- ναντες και ήρθιοι οίονδήποτε και αν ήτο τό φορ- τίον;

Μεγάλην βοήθειαν εις τόν βίον παρέχει ή έν τή ανθρωπώ θηαρής νεανικής τινος θερμότη- τος· χρησιμεύει ως κινητική δύναμις ισχυρά· ο χρόνος καταπαύνει αυτήν όλίγον κατ' όλίγον, ή δε πείρα μετράζει και δαμάζει· είνε δείγμα ύγιούς χαρακτήρος, πλήρες ύποσχέσεων· πρέπει δε να προσπαθή τις να διευθύνη ταϋτην και να μη κατασβένη. Είμαι σημείον φύσεως ισχυράς μη έγωιστικής. Η νεότης είνε τό έαρ τής ζωής, καθ' ο εάν δέν έχη τις δόσιν τινά ένθουσιασμού, όλίγα θέλει έπιχειρήσει, και θα πράξη έτι όλι- γώτερα. Τό γενναίον τούτο αισθημα είνε αναγ- καίον έτι όπως διευκολύνη τήν προς τήν εργα- σίαν τάσιν, διότι έμπνέει τήν πίστιν και τήν έλπίδα, και διαθέτει τόν κάτοχον τούτου οϋ- τως ώστε δέχεται μετά χαράς τήν εκτέλεσιν των ψυχρών λεπτομερειών τής εργασίας και των καθημερινών καθηκόντων.

«Κράμα άνάλογον ρομαντικότητας και πραγ- ματικότητας, έλεγεν ο Έρρίκος Lawrence, βοή- θεϊ ως άριστα τόν άνθρωπον εις τό να διέλθη τόν βίον. . . Αυτή ή ποιητική και ένθουσια- στική διάθεσις πρέπει να εκτιμάται, διότι με- ταδίδει εις τόν νοϋν τήν δραστηριότητα, ήτις πάν έργον ύποστηρίζει.» Ο αυτός δε λέγει ότι ο ένθουσιασμός οϋτος έδόθη τή ανθρωπώ δια με- γάλους και σοφούς σκοπούς.

Ο άνθρωπος έχει ανάγκην παντός του ένθου- σιασμού αυτού όπως δυνηθή να έπιτύχη εις τās μεγάλας έπιχειρήσεις του βίου. Άνευ αυτού τά έμπόδια και αί δυσκολίαι, ως συνήθως συναντά θέλγουσι καταβάλλει αυτόν. Ίδέτε τόν Κολόμβον, ο όποιος πεπεισμένος περί τής ύπάρξεως νέου κό- σμου, κατεφόρνησε πάντας τούς κινδύνους των άγνώστων θαλασσών· και όταν οί σύντροφοί του κατελήφθησαν υπό έπελπισμού ότι ουδέν θέλου- σιν ανακαλύψει, και επανέστησαν άπειλοϋντες να ρίψωσιν αυτόν εις τήν θάλασσαν, αυτός έμεινε σταθερός και γενναίος, μέχρις οϋ αυτός ο κόσμος, ο άπειρος και μέγας, οϋτινος τήν ύπαρξιν προη- σόάνθη, έφάνη εις τόν όρίζοντα!

Ο γενναίος άνθρωπος δέν ύποχωρεί, άλλά καταβάλλει προσπαθείας μέχρις οϋ έπιτύχη. Οί επιφανέστατοι των άνδρών διήλθον δια τής μα-θητείας των δυσκολιών· αυται πρό παντός τού- νοϋσι και ισχυροποιούσι τόν χαρακτήρα.

Είνε λοιπόν ανάγκη τόσον οί άνδρες όσον

και αι γυναikes να μάθωσι να παλαιώσι κατά των προσκομμάτων και των δοκιμασιών. Ο άγων είναι οδυσώδης δρος της νίκης.

Η πτωχεία είναι μία των δοκιμασιών, ως βφίσταται ο άνθρωπος εν τω κόσμω. Ο αγωνιζόμενος κατά της πτωχείας είναι πάντοτε ισχυρότερος και επιδειξιώτερος του μένοντος εκτός της μάχης, του κεκουμμένου οπισθεν των αποθηκών των επιτηδείων, και περιοριζόμενου εις το να φυλάττη μόνον τας ζωτροφίας.

Οι λόγιοι εύρισκουν την πτωχείαν άνεατην, εν συγκρίσει προς την στέρησιν της τροφής της διανοίας. Τα πλούτη βαρέως πιέζουσι την διάνοιαν.

Αι άποτυχίαι ώσαύτως χρησιμεύουσιν ώς σχολειον του βίου. Είναι δε πλάγη να νομίζη τις ότι οι άνθρωποι διδάσκονται μόνον διά της επιτυχίας. Η καλλίστη πείρα αποκτάται διά της άναμνήσεως των σφαλμάτων, άτινα διεπράξαμεν εν ταις σχέσεσιν ημών προς τους όμοίους εν τή συνήθει άναστροφή του βίου. Τα παραγγέλματα, ή σπουδή, αι συμβουλαί, τα παραδειγματα δέν διδάσκουσιν εσον μία άποτυχία.

Ο Λακροδάρος εις των επιφανεστέρων Ιεροκηνύων απέκτησε φήμην μετά επανειλημμένης άποτυχίας, ώσαύτως ο Κόβδεν, ο Γράχαμ, ο Δισραήλιν ως ρήτορες επιφανείς. Κατά τας πρώτας αυτών άγορεύσεις απέτυχον έντελώς.

Ένιοτε ή άποτυχία έχει άποτέλεσμα το να σρέψη την προσοχήν του ανθρώπου περι έτερον έργον, όπου δύναται να εύδοκημήση. Παράδειγμα παρέχουσιν ο Βοαλώ, ο Φοντενέλλος, ο Βολταίρος, ο Μοντέσκιος, ο Βένθαμ, οίτινες έντελώς απέτυχον εις το πρώτον αυτών σάδιον, το δικηγορικόν.

Ο βίος μεγίστων τινών άνδρών είναι διηγετικές παράδειγμα άγώνων κατά των προσκομμάτων. Ο Δάντης έγραψε το κάλλιστον έργον του εν τή πενία και τή εξορία. Ο Μιχαήλ Άγγελος, κατά το πλείστον του βίου του κατεδιώχθη υπό αντιπάλων φιλονερών, μη δυναμένων να συμπληρώσασιν προς αυτόν ούδδ να νοήσωσι τα έργα του. Ο Τάσπος υπήρξεν ώσαύτως θυμα διαβολής και άδιακόπου καταδιώξεως.

Η επισήμη έχει ώσαύτως τους μάρτυράς της. Αμιλήσαμεν άλλαγού περι του Βάκωνος, του Γαλιλαίου. Ο Βαλύ ο μέγας Γάλλος άστρονόμος, ο Λαβοαζιέρος ο μέγας χημικός έκαρποτηθήσαν κατά την Γαλλικην επανάστασιν. Οτε ο Λαβοαζιέρος καταδικασθείς εις θάνατον υπό του δήμου έζήτησεν άναβολήν ημερών τινων, όπως πεισθή κάλλιον περι του άποτελέσματος πειραμάτων, άτινα έκαμεν εν τή φυλακή, το δικαστήριον απέριψε την αίτησιν, διότι είπεν εις των δικαστών, «ή δημοκρατία δέν έχει ανάγκην φιλοσόφων». Έν Άγγλίκα κατά τον αυτόν χρόνον ο Πρίστλεϋ ο πατήρ της νεοτέρας χημείας είδε την βιβλιοθήκην του και την οικίαν πυρ-

πολουμένην εν μέσω των κραυγών, ακάτω οι φιλόσοφοι! και έφυγεν εκ της πατρίδος του, όπως βιώση εν τή ζήνη.

Ποία δε είναι τα παθήματα, αι δυσκολίαι και οι κίνδυνοι των περιηγητών και των θαλασσοπόρων, τας οποίας κατεχόμενοι υπό ένθουσιασμού υπερικώσασιν, πάντες γινώσκουσι.

Πολλοί γενναίοι άνθρωποι έπωφελήθησαν της φυλακίσεως αυτών όπως εκτελέσωσιν έργα μεγάλης αξίας και σπουδαιότητος. Έν τή άπομονώσει αναπτύσσεται άριστα ή επιθυμία της διανοητικής αναπτύξεως. Ο Βοέτιος, ο Γρότε, ο Βουχανάν, ο Σίλβιος Πέλλικος είναι παραδειγματα τοιαύτης γενναιοψυχίας και εργασίας εν μέσω της συμφοράς και του καταναγκαστικού περιορισμού.

Το παράδειγμα ώσαύτως ώραίου θανάτου δύναται να εμπνεύση τον παρευρεθέντα μάρτυρα αυτού, ως και το παράδειγμα λαμπρού βίου δύναται να εύρη μιμητάς. Αι μεγάλαι πράξεις δέν αποθησικουσι μετά των διαπραξάντων αυτάς, άλλ' επιζώσιν και γεννῶσιν ομοίους. Αιθ δύναται τις να είπη περι των μεγάλων άνδρών ότι ο βίος αυτών άρχεται μετά θάνατον.

Ο Μίλτων έλεγε ότι μόνον οστις γινώσκει να υποφέρη δύναται να πράξη μεγάλα έργα. Αι πράξεις των μεγάλων άνδρών, αίτινες εμπνεύσασιν το καθήκον, έτετέλεθησαν εν μέσω των κόπων, των δοκιμασιών και των δυσκολιών. Ηγωνίσθησαν ούτοι κατά του ρεύματος και επερωιώθησαν εις το παράλιον, εξηντημένοι εκ του κόπου, επάτησαν την γήν και εξέπνευσαν, εύτυχες εν τω θανάτω αυτών λογιζόμενοι, διότι εξεπλήρωσαν το καθήκον των!

Συντριβή ένιοτε καρδιάς εξεγείρει φύσιν παθητικην και ώθει εις τον ενεργόν βίον. Γι δύναται να γνωρίζη, έλεγε σοφός τις, ο μη υποστάξισυμφοράς.

Υπάρχουσι πολλά πράγματα εν τω βίω, άτινα δέν δύναμεθα να έννοήσωμεν, πολλά μυστήρια, τα οποια βλέπομεν ώσει δι' ύλου άμαυράς. Αλλ' αν και δέν δύναμεθα να κατανοήσωμεν την έννοιαν εκείνης της πείρας, της εκ των δοκιμασιών, δι' ης οι άριστοι διέρχονται, όφείλομεν πάντοτε να πιστεύωμεν εις τον μέγαν σκοπόν, προς αν ή μικρά ημών άτομικότης τείνει. Αιδ όφείλει να εκπληρωθί έκαστος το καθήκον του εν τή σφαίρα εύρέθη. Μόνον το καθήκον περιέχει αλήθειαν άνευ αυτού δέν υπάρχει πράξις αληθώς καλή. Το καθήκον είναι το τέλος και ο σκοπός της ευγενεστέρως ζωής. Η συνολογησις δε της εκπληρώσεως του καθήκοντος είναι ή άγνωστάτη των ήθωνων. Α. Μ.

Πρό της καταστροφής της Χίου (1822) ήρίθμει αυτη 100,000 κατοίκων μετά τον θλεθρον εκείνον δέν έμειναν εν αυτῃ ειμή 30,000 [40 χιλιάδες εσφάγησαν ή έπωλήθησαν].

ΕΙΣ ΗΡΩΕ ΤΗΣ ΕΡΤΑΣΙΑΣ

Η εταιρία της άμιλλης της πόλεως Roubaix, εν Γαλλία, άπένευμε μετάλλιον τιμής τῷ θραντοουργῷ Louis Germonprez επίετη έβδομήκοντα και εν άσκοῦντα το επήγγελμα αυτού. Καταχωρίζομεν άποσπασμα των πρακτικῶν της τελευταίας συνεδριάσεως της εταιρίας.

«Ο γραμματεὺς αναγινώσκει επιστολήν άπευθυνομένην τῷ προέδρῳ υπό του πολίτου Joseph Quint τας μακράς προς την έγγχώριον βιομηχανίαν έξαίροντος ύπηρεσίας του Louis Germonprez, εν ένεκα δέον ν' άμειθῆ. Έκ του συνόλου της επιστολής ταύτης συνάγεται, ότι ο Louis Germonprez επί έτη έβδομήκοντα και εν άδιαλείπτως μετέρχεται το έργον του θραντοουργού, εύαρεσῶν θέλειποτε τοις προΰσιμμένοις, και ούδέποτε ένώπιον του διαιτητικού δικαστηρίου έναχθείς, ότι την μεν πρώτην έπετηρίδα αυτού εύρτασε μετά των όμοτέγων παρα τῷ Carlos Florin, τῷ 1807 την δε έβδομηκοντην πρώτην τῷ 1878 παρα τῷ Jean Bonnet, ότι ο υπερήφανος γέρον ένόμισε πρέπον να μη άποδεχθί την γενομένην αυτῷ πρότασιν περι άπονομής μηνιαίας συντάξεως, ειπών, ότι ήτο έτι ικανός προς εργασίαν και αληθώς κατασκευάζει νυν καιπερ το όγδοηκοστόν πρώτον της ηλικίας άγων έτος, μετάξινον ύφασμα' επί πασι δ' ο γενναίοφρον άννηρ συνετήρησε δεκαμελή οικογένειαν, ούδέποτε επιζητήσας την άρωγήν του γραφείου της άγαθοεργίας. Η εταιρία της άμιλλης πεποιθυτα, ότι προς το συμφέρον της έγγχώριου βιομηχανίας δεδόντως πρέπει ή τοιαύτη τάξις και φιλοπονία των ημετέρων εργατών ν' άμειθωνται, άπονέμει τῷ Louis Germonprez μετάλλιον τιμής διά την μακράν και εύδόκιμον εργασίαν.» [La Nature] Α. Α.

ΕΝΔΟΞΟΙ ΠΟΙΗΤΑΙ

ΑΠΟΘΑΝΟΝΤΕΣ ΤΗΣ ΠΕΙΝΗΣ

Οι ένδοξότεροι ποιηται του κόσμου έζησαν και άπεθίωσαν άδόξως και άθλίως. Ο Δάντης μετά πολλας περιπετειάς άπέθανεν εξήριστος, και περι τα έσχατα του βίου του παρέβαλλεν έαυτον προς πλοσον άνευ ιστίων και πηδαλιου, άνω και κάτω υπό της βίας του τά πάντα καταμαραινόντος και καταξεραινόντος άνέμου της στυγεράς πενίας παραφερόμενον. Η δόξα του Σαιξπείρου μόλις δύο μετά τον θάνατον αυτού αιώνας ανέλαμψεν άξια της μεγάλης και Οαυμαστικής αυτου εύφυίας. Ο Μίλτων ήναγκάσθη υπό πενίας να πωλήσῃ το άριστούργημά του, τον άπαλωλότα Παράδεισον, άντι ΔΕΚΑ λιρών, άπέθανε δε παρα πάντων καταφρονούμενος. Ο μέγας της Πορτογαλλίας ποιητής Καμοένς μετά πολλας και δδυνηράς περιπετειάς άπέθανεν άφανής και άσημος εν τινι νοσοκομείω, εν τέλει δε του βίου του έπορίζετο τον επισύσιον άρτον

διά τινος πιστου ύπκρέτου, οστις έπαιτών εν ταις όδοις διέτρεφεν έαυτον και τον πεινώντα ποιητήν!

Ενῶμοι και ακήφεις ήθικαι του δουκος ΔΕ-ΑΑ-ΡΟΣΦΟΥΚΩ [Μετάφρασις Γ. Ζωχιού.] 208.

Υπάρχουσιν εύθεις, αυτοι μεν έαυτοις γνωστοί, ούκ αδέξιοι δε ποιούντες της εύθειας αυτών χρῆσιν.

209.

Ο μη παράφρονα βίον διάγων δέν είναι τοσοῦτον φρόνιμος, όσον αυτός νομίζει.

210.

Ο άνθρωπος, γηράσκων, και μωρότερος γίνεταί, και φρονιμώτερος.

211.

Υπάρχουσιν άνθρωποι, ούς δύναται τις να παραβάλῃ προς τα διαμώδη άσμάτια, τα μόνον επί τινα χρόνον περιεδόμενα.

212.

Το πλήθος κρίνει τους ανθρώπους κατά την περι αυτών επικρατούσαν δόξαν, ή κατά τον πλοῦτον αυτών.

213.

Πολλάκις ο έρωσ της δόξης, ο φόβος της αίσχύνης, ή προς κτήσιν πλοῦτου κρέθεσις ο πόθος βίου εύμαρούς και εύαρεστου, και ο προς ταπεινώσιν των άλλων ζήλος είναι τα μόννα αιτια της υπό των ανθρώπων τοσοῦτον επαινουμένης άνδρίας.

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Ο συγγραφεὺς των ταξιδίων του Γυλίλιβερ ήτο άνηρ φιλαργυρότατος. Ημέραν δε τινα έλθών προς αυτόν ο ύπκρέτης φίλου του τινος φέρων Ιχθύν αξιολογώτατον, άπέθηκεν αυτον άμελώς επί τραπέζης λέγων προς τον Σουίφτ μετά πολλής ψυχρότητος.

«Ο κύριός μου σὰς το στέλλει». Σημειωτέον δ' ότι ο ύπκρέτης ήτο δυσηρηστημένος, διότι πολλάκις κομίσε δῶρα τοιαυτα εις τον φυλάργυρον συγγραφέα, ούδεμίαν παρ' αυτου έλαβέ ποτε άμοιβήν διά τον κόπον του.

— Ορίστε; τί είπετε; ήρώτησεν ο Σουίφτ; πειραχθείς ένεκα της άυθαδείας του ύπκρέτου. Ούτω πως εκτελείς τας παραγγελίας του κυρίου σου; «Ελα εγώ να σε μάθω πῶς να φέρεσαι άλλην φοράν. Κάθησε εδῶ εις την θέσιν μου και δός μου το φάρι.

Και ταῦτα ειπών ο Σουίφτ έλαβε τον Ιχθύν και έλθών πλησίον του ύπκρέτου.

«Κόριε, τῷ είπε, ο κύριός μου μ' έστειλε να σας παρακαλέσω, έν εύαρεστήσῃς, να δεχθῆτε το μικρόν τουτο δῶρον.

— Α! χαίρω πολύ! άπεκρίθη μετά ζω-

ρότητος ὁ ὑπηρέτης. Πολύ τὸν εὐχαριστῶ. Λάβε καὶ σὺ τὸ πάλῳρον τοῦτο διὰ τὸν κόπον σου.»
 Ἄλλ' ὁ φιλάργυρος Σουίφτ δὲν ὠφελήθη ἐκ τοῦ μαθήματος τούτου καὶ ἀπέπεμψε τὸν ὑπηρέτην χωρὶς νὰ τῷ δῶσῃ τίποτε.

ΑΛΠΘΕΙΑΙ

* * * Τὸ πνεῦμα ἡμῶν χρησιμεύει ἡμῖν ὅπως ἀπατῶμεν τοὺς ἄλλους, ἢ δὲ καρδία ὅπως ἀπατῶμεν ἐαυτούς.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

«Οὐσημέραι τὰ ἔργα τοῦ τηλεγράφου τελειοῦνται. Μέχρι τοῦδε μετεβίβαζε τὰς λέξεις, τοῦ λοιποῦ δὲ θὰ μεταβιβάξῃ τὴν γραφήν. Ἐν Λονδίῳ κατὰ τινὰ συνεδρίαν τῶν μηχανικῶν τοῦ τηλεγράφου ὑπεβλήθη (ὑπὸ τοῦ κ. Cowper) συσκευή κατορθοῦσα τὸ τοιοῦτον.

Ἰπάρχουσιν ἤδη τηλεγράφοι ἀντιγράφοντες γραφήν, σχέδια κλπ., ἀλλ' ἡ νέα ἐφεύρεσις περὶ ἧς ἡμῖν ὁ λόγος, διαφέρει πολὺ τῶν ἄλλων καὶ εἶναι περὶ πολλοῦ. Γράφεις ἐν τῷ τηλεγραφικῷ σταθμῷ, ἐν ᾧ ταυτοχρόνως ἐν τῷ ἑτέρῳ γραφικῷ αὐτοκίνητος ἀντιγράφει τὰ γράμματά σου. Ἡ μεταβίβασις γίνεται ἀπ' εὐθείας.

Ἴνα ὁ ἀναγνώστης ἔχῃ ἐννοίαν τινὰ γενικὴν τῆς συσκευῆς ταύτης, παρατηροῦμεν τὰ ἑξῆς. Ὅταν γράφω ἐπὶ φύλλου χάρτου εἶνε κατάδηλον ὅτι ἡ χεὶρ μου κινουμένη φέρει τὴν γραφίδα κατ' ὀλίγον εἰς τὸ ἄκρον τοῦ χάρτου κατὰ τὸ πλάτος καὶ τὸ μήκος. Ἐκάστη δὲ θέσις τῆς γραφίδος εἶνε ὀρισμένη ὑπὸ τῆς ἀποστάσεως αὐτῆς ἀπὸ τῶν δύο ἄκρων τοῦ χάρτου. Τούτου θελέντος ἡ γραφὴ τοῦ κ. Cowper συγκροτεῖται ὑπὸ δύο μεταλλίνων ὀδηγῶν ἢ στελεχῶν ὧν ὁ μὲν εἶνε παράλληλος τῆς μικρᾶς πλευρᾶς τοῦ χάρτου, ὁ δὲ τῆς μεγάλης. Τὰ στελέχη ταῦτα δύνανται νὰ διολισθαίνωσιν ἐπὶ ὑποστηρικμάτων καὶ νὰ μηκύνωνται ἢ νὰ βραχύνωνται κατὰ τὰς θέσεις τῆς χειρὸς. Ρεῦμα ἠλεκτρικὸν διέρχεται ἑκαστον στέλεχος καὶ διὰ τινος διαθέσεως εὐφυοῦς τῶν μερῶν τῆς συσκευῆς τὸ ρεῦμα γίνεται ζωηρότερον καθ' ὅσον τὸ στέλεχος μηκύνεται. Ἡ ἐντασις τοῦ ρεύματος εἶνε ἀνάλογος πρὸς τὸ μήκος τοῦ στελέχους.

Τὰ διάφορα τῶν ἐντασιῶν ταῦτα ρεύματα κινῶσιν ἀνάλογα στελέχη ἐν τῷ ἑτέρῳ σταθμῷ μεταξὺ τῶν ὁποίων ὑπάρχει ὡσαύτως γραφίς. Πᾶσα δὲ μετακίνησις αὐτῶν ἐν τῷ πρώτῳ τηλεγραφικῷ σταθμῷ μετακινεῖ τὰ ἀνάλογα στελέχη τὰ ἐν τῷ ἑτέρῳ σταθμῷ. Καὶ αἱ δύο γραφίδες φαίνονται ἐνεργοῦσαι ὡς μία καὶ ἡ αὐτὴ, ἀδύνατον δὲ νὰ κινήθῃ ἢ ἑτέρα καὶ νὰ μὴ χαράξῃ τὰς αὐτὰς γραμμάς· οὐδέποτε ἡ γραφὴ διαβιβάζεται κατὰ στίχους καὶ κατὰ στοιχεῖα.

Ὁ τηλεγράφος λοιπὸν οὕτως εἶνε ἐφεύρεσις περιεργατάτη, ἀλλ' ὅπως ἔχει τανῦν δὲν δύνα-

ται εἶστί νὰ ἐφαρμοσθῇ· διότι οἱ ἐν χρήσει τηλεγράφοι οἱ καλούμενοι αὐτογράφοι κατορθοῦσι τὴν αὐτὴν ἐργασίαν ἐκτελοῦντες αὐτὴν δι' ἐνὸς καὶ μόνου σύρματος, ἐν ᾧ ὁ τηλεγράφος τοῦ Cowper ἀπαιτεῖ ἐν σύρμα κατ' ἑκάτερον τῶν ὀδηγῶν τουτέστι δύο γραμμάς διαβιβάσεως.

«Ἄδρονάτην ἀμοιβὴν προώρισεν ἡ μουσοτραφῆς αὐτοκράτειρα τῆς Γερμανίας πρὸς τὸν κατορθοῦντα νὰ συντάξῃ τελειοτάτην πραγματείαν περὶ διαφορίτιδος. Ἀγωνοδίκαι εἶναι ὁ Λαγγεμβέκ, ὁ Φιρχόρ καὶ ὁ Λιβράνχ ἐν Βερολίῳ, ὁ Θείρσιος ἐν Λειψίῳ, ὁ Ναιίγελος καὶ Οὐρτελος ἐν Μονάχῳ καὶ ὁ Κλέβς ἐν Πράγῃ. Αἱ πραγματεῖαι «περὶ τῆς οὐσίας τῆς διαφορίτιδος καὶ τῶν ἐκ τῆς ἐπιγνώσεως αὐτῆς πορισμάτων ἐπὶ τῆς θεραπείας τῆς δύνανται νὰ συνταχθῶσι γερμανιστί, γαλλιστί ἢ ἀγγλιστί· πρέπει νὰ προσαχθῶσι τῷ Λαγγεμβέκ μέχρι τῆς 15 δεκ. 1880· θὰ βραβευθῇ δὲ μὴν Ἀπριλίῳ 1881, κατὰ τὴν πρώτην συνεδρίαν τοῦ συλλόγου τῶν γερμανῶν χειρουργῶν, ἢ διατριβῆ, ἢ ἀποκαλύπτουσα νέα γεγονότα περὶ τῆς οὐσίας καὶ φύσεως τοῦ νοσήματος, περὶ τοῦ τρόπου τῆς διαδόσεώς τῆς καὶ περὶ τῶν μέσων, δι' ὧν προλαμβάνεται.

«Ἐν ἰδιαιτέρῳ καταστήματι, ἐν Λονδίῳ, φυλάττονται ἀπὸ τοῦ 1483 αἱ τῶν πολιτῶν διαθήκαι, ὧν ὁ ἀριθμὸς πύξθη μέχρι σήμερον εἰς πολλὰς μυριάδας ἑκατομμυρίων, καὶ δι' ὧν ἡ δύνατο νὰ καλυφθῇ ἡ ἡμισία τῆς ἐπιφανείας τῶν τριῶν ἠνωμένων βασιλείων. Τὴν ἀπειρον ταύτην πληθὺν δύναται τις νὰ ὑπολογίσῃ μανθάνων ὅτι κατ' ἔτος κατατίθενται αὐτῶν 10,000 διαθήκαι ἐκ μόνης τῆς ἀγγλικῆς πρωτεύουσος, καὶ 25,000 ἐκ τῶν διαφόρων ἐπαρχιῶν. Μεταξὺ τῶν διαθηκῶν τούτων ὑπάρχουσι τινὲς ἔχουσαι μεγίστην ἱστορικὴν σπουδαιότητα, ἢ αἱ τῶν τοῦ Van Dycks, τοῦ Johnson, τοῦ Νέλσονος, τοῦ Νεύτωνος, τοῦ Βελλινγκτῶνος, τοῦ Μίλτωνος, καὶ τοῦ Σαικσπέιρου, πᾶσαι ὑλοστῆγασται. Ἐν τῷ καταστήματι τούτῳ ὑπῆρχε καὶ ἡ διαθήκη τοῦ Βοναπάρτου, ἧτις ἀπεδοθῆ τῷ 1857 εἰς τὸ γαλλικὸν ἔθνος τῇ αἰτήσει τοῦ Λουδοβίκου Ναπολέοντος. ΕἶΝ ΑΝΑΡΚΑΣΤΗΣ

ΜΙΑ ΣΥΜΒΟΥΧΗ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Ἡ κίνησις μιγνυμένη μετὰ γάλακτος ἀπόλυσι μέγα μέρος τῆς πικρᾶς αὐτῆς γεύσεως καὶ ἀποβαίνει λίαν εὐληπτος ἰδίᾳ εἰς τοὺς μικρὰς ἡλικίας ἀβρώτους. Ἐν ἑως 1 καὶ 1/2 σιτάριον κινῆσις μιγνυμένη μετὰ οὐγγίας γάλακτος ἀποτελοῦσιν ὑγρὸν ἥκιστα πικρὸν, 2 δὲ ἑως 3 σιτάρια κινῆσις μετὰ τοῦ αὐτοῦ τοῦ γάλακτος ποσοῦ καθιστῶσιν αὐτὸ εὐλαφῶς πικρὸν καὶ εὐληπτον· αἱ αὐταὶ τῆς κινῆσις δόσεις ἐν μεγαλητέρῳ γάλακτος ποσοῦτι ἥκιστα ἀλλοιοῦσι τὴν γεῦσιν αὐτοῦ.

ΑΘΗΝΗΣΙ—ΤΗΡΗΣ ΕΟΡΙΝΗΣ, ΟΔΟΣ ΜΙΑΤΙΑΣΟΥ ΚΑΙ ΚΙΚΙΟΥ, 15